

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:23

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:23

Fredagen den 17 februari

1 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 24 januari 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 21 februari 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Sammanträdet är öppnat. Jag hälsar Anders Borg med medarbetare varmt välkomna till dagens sammanträde.

Det finns vissa A-punkter, om det är någon som vill ställa frågor om detta. Om så inte är fallet går vi vidare.

Det finns en återrapport från mötet den 24 januari. Jag vet inte om statsrådet vill ta det i samband med presentationen under punkt 3. Det handlar om det ekonomiska läget och lite sådant.

Vad vill finansministern?

Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi gör som herr ordförande önskar och tar det under punkt 3.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna, och går över till dagens dagordning och punkt 3. Jag har förstått det som att finansministern under denna punkt vill säga någonting också om det aktuella ekonomiska läget.

Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr ordförande! Jag kan börja med att nämna att förra mötet dominerades av att vi kvällen innan hade den stora förhandlingen om fiscal compact, som pågick långt in på kvällen. Själva Ekofinmötet var lite avslaget, eftersom det stora löstes under kvällen innan, och då var det rätt tuffa diskussioner. Det här mötet utgjorde alltså inte någon milstolpe i Ekofinrådets historia.

Om man ska säga något om det ekonomiska läget och sedan gå över till förslaget om ekonomisk styrning får man väl konstatera att vi är på väg mot en rätt dramatisk period. Förmodligen måste man landa i någon typ av beslut kring hanteringen av Grekland under de närmaste dagarna, fram till eurogruppsmötet i början av nästa vecka.

Det mest troliga utfallet är att man gör ett nytt program för grekerna och att grekerna åtar sig, precis som de har gjort tidigare, att vidta vissa åtgärder. Därigenom går man fram med den här nedskrivningen av privatsektorsmedverkan. Man tar ned de utestående privatägda obligationerna. Jag tror att man nu ligger på i storleksordningen 60 eller kanske till och med något över 70 procent i nedskrivning.

Det pågår också en diskussion kring huruvida ECB på olika sätt kan bidra till detta utan att man för den skull tar alltför stora ekonomiska förluster.

Förmodligen betalar man därefter ut de internationella stöden så att man i första hand säkrar att grekerna sköter sin kvarvarande skuldtjänst, och först därefter och i rätt små trancher betalas det ut pengar för grekerna.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Samtidigt ska man konstatera att det nu allmänt i Europa snarast är på väg i en annan riktning som ser betydligt bättre ut. Den djupaste pessimismen, som vi såg under hösten, ger nu vika rätt snabbt. Trots att vi hade ytterligare Greklandsoro i går eftermiddag har vi sett att börserna i både USA och Asien har gått upp och att räntorna inte alls har reagerat som de tidigare gjort på detta.

Grunden för det är naturligtvis att ECB har lagt ut de här breda insatserna för att säkra stabiliteten i det europeiska banksystemet och att det i sin tur bidrar till att vi får en stabilisering. Nu ska ECB återkomma med ytterligare åtgärder. Det mest troliga är att de återigen gör rätt omfattande insatser och att det sedan bidrar till att vi får en ytterligare ihopspreddning när det gäller ränteskillnaderna mellan Italien och Spanien och de här andra länderna.

Till detta kommer att vi fick ett regeringsskifte i Italien som spelar stor roll. Nu har vi en regering i Italien som erkänner landets rätt betydande problem och som har börjat vidta ganska omfattande åtgärder. Det är också tydligt att man än så länge har lyckats nå ett brett stöd i det italienska parlamentet, över partigränserna, för den processen, inte på alla kanter, men det är åtminstone brett över, så att säga, mitten vid blockgränsen.

Kan man vidmakthålla det över en längre period är det naturligtvis oerhört centralt, för den italienska ekonomin är väsentligt mycket större. Det faktum att den italienska regeringen nu börjar röra sig i rätt riktning och att vi har sett de här ECB-åtgärderna gör att det nu förefaller relativt sannolikt att effekterna av de grekiska problemen på franska eller italienska banker får bedömas som rätt små. Därmed har den brandvägg som man önskade skapa under hösten och början av året de facto kommit på plats. Och därmed har förutsättningarna för att den europeiska ekonomin ska börja återhämta sig väsentligt förbättrats.

Man får helt enkelt konstatera att situationen när det gäller Grekland är tragisk och besvärlig, och den kommer att vara med oss under lång tid. Men det är inte uppenbart att Grekland dominerar vare sig världsekonomin eller Europas ekonomi på det sätt som problemen tyvärr gjorde under oktober och november. Sedan måste naturligtvis Grekland till slut få

ordning på sina egna bekymmer, och det vilar naturligtvis ytterst på grekiska beslutsfattare.

Jag kan ta förordningen också, så tar vi allt i ett svep.

Tanken är att vi ska anta en allmän inriktning, general approach. Det var förr i tiden någonting som ofta i praktiken var det färdiga beslutet. Med den nya processen vi har, där parlamentet spelar en mycket större roll, har dramatiken kring general approach blivit väsentligt mindre. För i praktiken blir det inledningen på en rätt omfattande förhandling.

Det här är då tvåpacken. Sverige har ingen rösträtt i den processen, för vi tillhör inte euroländerna, och detta gäller euroländerna.

Man ska komma ihåg – och det är rätt viktigt – att det har skett en stor förskjutning mellan kommissionens ursprungliga förslag och det som nu föreligger. Det mest uppmärksammade förslaget var att kommissionen skulle ha rätt att underkänna budgetar. Det förslaget finns inte längre med. Den paragrafen är nu omskriven, så att kommissionen har rätt att säga att de tycker att en budget inte uppfyller de önskemål de har, men det har inte längre någon legal verkan.

Det beror bland annat på oss. Men jag ska också säga att vi har fått ett visst stöd från andra länder, till exempel Frankrike, så det är inte bara Sveriges förtjänst. Det har funnits en bred oro bland en lång rad länder för just det steget i detta. Jag tycker faktiskt att det är ganska väsentligt att vi har fått bort det.

I övrigt är materien rätt känd. Det är en upptrappning av de kända processerna från excessive deficit procedure. Det är naturligtvis bra att den här processen blir lite starkare, givet att euroländernas finanspolitik skapat så pass mycket bekymmer för andra länder.

Anf. 5 BO BERNHARDSSON (S):

Tack för informationen! Jag har först en fråga som gäller Grekland. För inte alltför länge sedan var det egentligen en förbjuden frågeställning huruvida grekerna skulle kunna tvingas ut eller gå ut ur euron. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Om man skulle hamna i den sitsen att Grekland lämnar euron men fortfarande, naturligtvis, är medlem i unionen – det utgår jag från – undrar jag: Finns det en plan för detta? Jag tänker på det kaos som då uppstår. Det blir ju inte heller någon särskilt rolig situation för grekerna. Finns det någon plan för hur EU eller de andra medlemsländerna skulle kunna bidra till att genomföra någon mer organiserad avveckling av Greklands medlemskap i euron? Eller resonerar man som så att det här är något som Greklands beslutsfattare nu får klara själva?

Det är en intressant och rätt viktig fråga. Om vi nu har en klubb ska ju inte solidariteten helt upphöra om någon inte kan vara med fullt ut i den klubben.

Detta är alltså min fråga.

När det gäller tvåpacken har, som Anders Borg säger, Frankrike och Sverige haft synpunkter. Vi har haft motiverade yttranden, det vill säga subsidiaritetsinvändningar. Såvitt jag vet har även Finland haft synpunkter på det här, även om man kanske inte lämnat något motiverat yttrande.

Jag har ett pressmeddelande där de egentligen har samma synpunkter som vi hade, fast de kanske inte gick så långt att de hade en subsidiaritet-

2011/12:23
17 februari

sinvändning. Men jag uppfattar det ändå som att det har skett en väsentlig förändring till det bättre. Rimligtvis är det här så långt man kan komma, inte minst givet att vi inte har rösträtt i den frågan. Vi får väl vara nöjda. Men samtidigt utgår jag från att vi, om det skulle öppna sig möjligheter eller problem, driver den linje som är fastlagd i riksdagen.

Anf. 6 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag har inte uppfattat att man inom eurogruppen eller i finansministerkretsen på allvar diskuterar att Grekland ska lämna euron. Sedan förkommer naturligtvis den typen av diskussioner i den grekiska debatten. Men när det gäller mina kolleger och de diskussioner vi har haft har alla hittills haft utgångspunkten att Grekland kommer att vara kvar i euron.

Jag tror att man måste ha ett lite bredare perspektiv på det här, i den meningen att det genom historien har varit ett oerhört stort antal länder som har haft bekymmer av ungefär den art som Grekland har.

Jag tror att fonden vid något tillfälle sade att de i genomsnitt har någonstans mellan 10 och 20 länder som antingen är på väg in i en finanskris eller på väg ur en finanskris. Det är nästan ett konstant tillstånd att länder hamnar i den här typen av bekymmer.

Nästan alla länder, åtminstone de länder som jag kan dra mig till minnes, har kommit ur dem. Det gäller islänningar, letter, irländare, argentinare, brasilianer, oss själva, thailändare, sydkoreaner och så vidare. Förr eller senare kommer även Grekland ur dem. Man måste ha det som utgångspunkt.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Jag håller med Bo Bernhardsson om att det är en rätt stor förskjutning av tvåpacken. Det normala med det här förloppet – vi har ju haft det några gånger – är att det i praktiken nästan inte är någon som stöder kommissionens ambitioner när man går fram så här tufft mot nationella parlament. Sedan har vi och Finland och några till varit mer uttalade om det, men alla parlament runt om i Europa brukar ha ungefär samma bekymmer med detta. På ett sätt kan man alltså säga att det inte var så förvånande att kommissionen fick backa.

Anf. 7 SUSANNA HABY (M):

Ordförande! Tack, finansministern! Jag har en lite annan fråga.

Naturligtvis måste Grekland hantera sina egna bekymmer och ha egna verktyg för att komma till rätta med dem, men vi har sett att mycket av detta inriktas mot låg- och medelklass. Det måste ju ändå finnas några personer som har gynnats av systemet, alltså att det inte har funnits någon konkurrens bland läkare, advokater och andra. Finns det eget kapital någonstans, och vill man i så fall komma åt den delen? Här i Sverige tycker vi ju att det är viktigt att vi håller ihop ett samhälle – att det finns ett samhällskitt – så att det inte bara är de som har det allra sämst som får ta den största bördan utan att man på något sätt hjälper varandra, på samma sätt som man ska ha solidaritet inom EU.

Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M):

Åtgärdsprogrammen ser i de flesta länder relativt likartade ut. Man höjer moms, energiskatter och fastighetsskatter. Moms, energiskatter och sådant går naturligtvis brett på hela befolkningen. Man kan dock inte komma ur det hela utan att även röra breda skattebaser. Grekerna har haft väldiga bekymmer med sin fastighetsskatt, där man har haft ordningen att om hus inte är slutförda så betalar man ingen fastighetsskatt. Jag tror att vi alla har hört – nu är det förstås bara anekdotiskt – om de grekiska swimmingpoolerna som inte ska finnas men som ändå visar sig finnas när man flygfotograferar området. Det är klart att det finns många rika människor i Grekland också.

Jag ska säga att det i programmet finns ett antal åtgärder, bland annat på fastighetsskattesidan, som syftar till en viss fördelningspolitisk effekt. När vi var mer direkt inblandade med letterna argumenterade vi just av det skälet för att de skulle göra en del höjningar av inkomstskatten och framför allt av fastighetsskatten. Men nu är det här ett land som hade 15 procents underskott före krisen. Det går inte att korrigera så pass mycket utan att använda både skatter och utgifter, och det går inte att göra det utan att det märks på ett påtagligt sätt för hela samhället, tyvärr.

Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M):

Ett av de stora problemen med Grekland är att man till skillnad från många andra europeiska länder saknar en industriell struktur. Det är i mycket ett land som fortfarande lever på jordbruk och turism. Om ett land av den digniteten själv ska kunna lyfta sig krävs det att man någons också börjar bygga upp en självförsörjande infrastruktur av näringsliv. Ser finansministern något i de program och åtgärder som är satta för Grekland som ska kunna hjälpa landet att bygga upp en egen industristruktur som gör att landet får lättare att försörja sig framöver.

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M):

I alla sådana här kriser kommer man till skedet där man säger att det är omöjligt att göra något åt det. Det var väldigt tydligt med Lettland. Det var den allmänna uppfattningen i hela världssamfundet att letterna var ett lost case, att de hade valt en felaktig strategi och aldrig skulle komma ur det hela. Det gällde både dem och litauerna. Vi hade samma resonemang om Island. Där fick man en socialdemokratisk rödgrön regering, och då sade de internationella experterna att den regeringen aldrig skulle orka vidta de nödvändiga åtgärderna.

Som ni säkert minns hade vi delvis samma resonemang om Finland efter att Ryssland kollapsade: Finland hade så länge varit beroende av Ryssland, så det skulle aldrig gå att få ordning på Finland igen, och Sverige var evigt dömt till välfärdsberoende.

Jag tror att det är samma sak som med Lettland, Island och Irland: När grekerna börjar vidta åtgärder som gör att de får ned inte minst de stora övervinster som finns inom många reglerade yrken, får upp konkurrenskraften och får ned transportkostnader som gör att den inhemska kostnadsstrukturen får ordning på sig kommer också den grekiska ekonomin att börja återhämta sig. Men detta måste grekerna själva få ordning på.

Anf. 11 LARS OHLY (V):

Herr ordförande! Som finansministern säger är det inte unikt med ekonomiska problem i vår omvärld. Jag råkar känna till ett av de länder som har gått igenom en stålkur, nämligen Island. Finansministerns tidigare kollega Steingrímur Sigfússon var ju ordförande för de vänstergröna, som är vårt systerparti där. Jag har haft mycket diskussioner med honom.

Det finns, och det tror jag att vi är överens om, en gräns för när nedskärningar till och med kan bli kontraproduktiva, det vill säga att man får en spiral som är så nedåtgående att det försvårar upphämtningen. I Sverige har vi under lång tid laborerat med sociala försäkringssystem som gör att människor även i tider av kris kan fortsätta efterfråga varor och tjänster i någon utsträckning och kanske också i möjligaste mån bo kvar där de har bott tidigare. Detta håller också uppe produktionen i ett samhälle och gör att recessionen inte blir så djup.

I det isländska fallet var Steingrímur Sigfússon mycket förvånad över att Internationella valutafonden var mer angelägen om att förhindra nedskärningar som ledde så långt och mer angelägen om att förhindra den typ av fattigdom som sådana nedskärningar kan leda till än vad han uppfattade att EU-länder och euroländer i Islands närhet var. I Greklandsfallet har jag hört att IMF har haft kritik mot de ensidiga nedskärningarna. Man menar att det sociala priset är för högt och att det dessutom får en kontraproduktiv inverkan på ekonomins möjligheter att återhämta sig.

Vad säger finansministern? Jag utgår från att vi är överens om att det finns en gräns någonstans. Jag undrar: Är inte den gränsen nådd nu? Det grekiska exemplet är ju fullt av nedskärningar som kommer att leda till oerhörda umbäranden och ren fattigdom för människor. Det kommer att innebära minskad efterfrågan på i princip alla varor och tjänster i samhället under ganska lång tid. Detta kommer i sin tur att fördröja den nödvändiga återhämtningen.

Mitt alternativ är inte enkelt, men förutom nedskärningar, som i en del fall är helt nödvändiga, måste det också till stimulans i form av investeringar för nya jobb, industripolitik och en arbetsmarknad som kan bära in i framtiden. De investeringarna måste man också se till att kunna finansiera.

Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (M):

Låt oss ta Island som exempel. Där har man rörlig växelkurs. Den kollapsade, och jag tror att privat konsumtion i Island sammanlagt föll med runt 30 procent – jag har inte siffrorna i huvudet, så det finns viss reservation för att de kan vara fel – för att importpriserna gick upp så mycket att man helt enkelt inte hade råd. Ni känner ju till historien. Privatbilar började exporteras från Island och så vidare. Det var en oerhört besvärlig process.

Jag har precis samma bild av IMF:s hållning när det gäller Lettland och Irland. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Om man upptäcker att man har ett problem och börjar åtgärda det kan man säkert få två eller tre år på sig. Alla förstår att man inte kan göra alltför mycket på en gång. Där delar jag Lars Ohlys hållning. Problemet med grekerna är att de har gjort för lite.

Man kan titta på parlamentsrapporten, som väl är en av de mer detaljerade genomgångarna av hur de offentliga finanserna har sett ut. Under förra året har utgifterna ökat på områden där man sade att man skulle skära ned. Man har gjort så små framsteg i genomförandet.

Man måste få förtroendet att tippa över. I Islands fall gick det rätt fort. Där var man väldigt kraftfull. Då börjar hushållen, även om konsumtionen har minskat, tro lite mer på framtiden, och då börjar man våga investera.

Jag delar naturligtvis Lars Ohlys hållning att vi ska ha trygghetssystem för att behålla stabilitet, men låt oss också komma ihåg att om vi tappat greppet om den makroekonomiska stabiliteten och får hög inflation, stora bytesbalansunderskott eller stora budgetunderskott, så slutar det nästan alltid så här. Om jag och mina företrädare i tjänsten har verkat fixerade vid detta med stabilitet beror det på att om man tappat greppet om stabiliteten kommer det att sluta så här. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag håller också med Lars Ohly om att tillväxtreformer i många fall är minst lika viktiga. Det ser vi nu i till exempel fallet Italien. Man börjar ta bort en massa hinder. Jag tror att OECD nu gör bedömningen att de samlade åtgärderna i det senaste programmet där man tar bort regleringshinder i transport- och elektricitetssektor och så vidare ligger på runt 7–8 procent i ökad produktivitet. Då kommer detta så småningom att ge viss tillväxt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Frågan är vilka ”de” är, eller hur?

Nu sammanfattar jag att det finns stöd för regeringens position under punkt 3.

Punkterna 4 och 5 är strukna. Vi går till punkt 6, Makroekonomisk obalans: Rapport om förvarningsmekanismen.

Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi har nu fått rapport om den första förebyggande armen av sexpacken som har gjorts på basis av de många indikatorerna. Det är en bred tabell. Ni har säkert tittat på den. Man kan se ett antal saker i den.

Sverige får kritik, kan man säga, på tre eller fyra punkter. Jag tycker att detta belyser både rapportens styrka och dess svaghet. Sverige får ju kritik för i huvudsak tre allvarliga saker. Den första är att vi har för stort bytesbalansöverskott. Den andra är att vår exportsektor har minskat – inte mer än de andra, väsentligt mindre än Finland och Storbritannien men något mer än Tyskland. Det är i sig inte så konstigt givet att vi inte är en upphinnarekonomi.

Vi får också kritik för hög skuldsättning i den privata sektorn. Detta belyser att rapporten har sina begränsningar i logiken. Skulle vi minska bytesbalansöverskottet framhåller man att det skulle kunna ske för att vi ska få fler investeringar, och man framhåller särskilt byggsektorn. Det måste rimligen i första hand handla om den del som har varit svag i Sverige, nämligen bostadsbyggandet. Det är svårt att se att detta skulle kunna ske utan att vi drar på oss mer skulder.

Det är lite svårt att se hur vi skulle kunna stärka vår exportsektor – vi får utgå från att de tycker att det är ett problem eftersom det framhålls som indikator – utan att växelkursen försvagas och att vi därigenom får ännu större handelsöverskott och ännu större bytesbalansöverskott.

Man ska naturligtvis alltid ta sådana här rapporter på allvar. Vi har en hög privat skuldsättning. Det kan vara viktigt att man också där har lite perspektiv. Ett normalt hushåll i Stockholm har ofta lån på mellan 3 och 4 miljoner. Det innebär att de ofta har skulder som inte är två gånger disponibelinkomsten – vilket är genomsnittet – utan kanske till och med tre eller fyra gånger disponibelinkomsten. Det klarar hushållen i normalfallet av utan att det för den skull landar i en räntetjänst som är alltför dramatisk. De flesta klarar av att räntan går upp till 5 eller 6 procent utan att det allvarligt hotar hushållsekonomin.

Ja, vi har en hög skuldsättning. Delvis beror det på att vi har ett annat disponibelinkomstmått än andra länder. Vi har nämligen en välfärdsstat, och det gör att disponibelinkomsten inte ska bära saker som barnens utbildning, barnomsorg och så vidare, utan det finns offentliga tjänster för det.

Man ska alltså nyansera detta lite grann, men i grund och botten har vi en hög skuldsättning. Just nu är det inget som bekymrar mig, för jag hoppas att vi nu får genomslag av Riksbankens räntesänkningar och att hushållen konsumerar lite mer, så att vi följaktligen får en återhämtning på bostadsmarknaden. På sikt är det, så snart vi börjar se tillväxt i svensk ekonomi, väldigt viktigt att vägen mot minskad skuldsättning fortsättningsvis anträds. Vi har sett en uppbromsning av skuldsättningen, och den måste fortsätta långsiktigt. Vi har något för hög skuldsättning.

Jag vill dock samtidigt understryka att jag tycker att rapporten har sina motsägelser. Hur vi kan få ihop både större export och mindre bytesbalans är inte uppenbart. Hur vi ska ha mer bygginvesteringar och samtidigt lägre skuldsättning är inte heller alldeles uppenbart. Låt oss bara konstatera att länder med bytesbalansöverskott – Sverige, Tyskland, Finland, Holland och Österrike – också är de länder som bäst har klarat krisen när det gäller arbetslöshet, offentliga finanser, frånvaro av sociala nedskärningar och annat. Åtgärder för att förstärka bytesbalansen är normalt sett bra åtgärder för produktivitet medan åtgärder för att försvaga bytesbalansen oftast är åtgärder som leder till ökad skuldsättning och obalanser.

Jag tycker att länder med bytesbalansunderskott har väsentligt större problem än länder med bytesbalansöverskott.

Anf. 15 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack så mycket, finansministern! Jag tycker att finansministern visar prov på just det som är problemet med EU och euron, nämligen att de rapporter om finansiell stabilitet och så vidare som presenteras bortförklaras av respektive lands finansminister som kritik. Det är ett av grundproblemen att flera länder med problem inte vill kännas vid dem och bortförklarar kritiken med att den är onyanserad och motsägelsefull. Det är lite bekymmersamt, tycker jag.

Detta är inget styrande dokument på något sätt, men jag hoppas ändå att vårt finansutskott kan diskutera rapporten och de problem som förs

fram och kanske behandla dem lite mer nyanserat än finansministern just gjorde.

Därmed har jag inte sagt vare sig bu eller bä om innehållet i rapporten, för jag har inte läst den.

2011/12:23
17 februari

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Finansutskottet diskuterade denna typ av problem så sent som i går.

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag är lite förvånad över Ulf Holms kommentar eftersom vi har haft den här synpunkten genom hela processen. På praktiskt taget varje möte har vi framhållit att vi tycker att det är märkligt att man framhåller bytesbalansöverskott som ett stort problem givet att det faktiskt är de länder som har bytesbalansunderskott som har problem. Sverige byggde från 70- och 80-talet upp en väldigt stor utlandsskuld. Det hade vi ingen stor nytta av. Det är väldigt bra att vi har amorterat ned den. Det gör att vi inte är utsatta för de relativt lättflyktiga kapitalrörelser som pågår många länder. Jag känner faktiskt väldigt lite bekymmer över att ha ett bytesbalansöverskott. Det är huvudpunkten i kritiken. Det är där vi riktigt avviker.

Sedan vill jag påpeka att vi inte ägnar oss åt bortförklaringar. Vi ska alldeles snart komma in på nästa Ekofin-möte, där vi ska ha en stor diskussion om kapitaltäckningen. Där kan man notera att det är Sverige tillsammans med Israel och Schweiz som har varit först med att gå fram med hårdare krav på sina banker att förstärka kapitaltäckningen. Huvudskälet till det är huspriser och skuldsättning och därtill en för stor banksektor. Därtill har vi haft en diskussion från Finansinspektionen som har lett till att Bankföreningen har infört amorteringskrav och att vi har infört bolånekrav. Det är alltså inte så att vi inte tar skuldsättningen på allvar.

Däremot är det med förlov sagt lite märkligt att vi får kritik både för att exportsektorn minskar och för att vi har för stort exportöverskott. Jag tycker att det finns en grad av motsättning i det som belyser att underlagen kanske inte riktigt är av den kvalitet man skulle önska.

Jag tycker inte att Sverige ska ha attityden att bara för att kommissionen tycker något måste vi hålla med. Kommissionen har relativt ofta fel >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, och då ska vi påpeka det.

Sedan ska vi åtgärda problemet med för hög skuldsättning. Jag vill verkligen inte bortförklara det, men jag tycker ändå att den här rapporten har en del brister.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkt 6.

Vi går över på punkt 7, Den europeiska planeringsterminen.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det är den årliga allmänna tillväxtrapporten. Det är den andra i ordningen. Vi antog den förra under förra året, och nu ska den ingå som en del av underlaget till Europeiska rådets möte.

Vi delar bedömningen att det är bra att man håller ordning på offentliga finanser. Det är en viktig allmän synpunkt. Jag vill samtidigt poängtera att vi har diskuterat hur man ska förhålla sig till sådana här rapporter. Vår grundsyn är att den ekonomiska politiken är ett gemensamt intresse men att besluten om skatter, socialförsäkringar, trygghetssystem och annat fattas i Sveriges riksdag.

Den här typen av granskning är naturligtvis bra. Vi ska alltid ta den på allvar och inte bortförklara den antingen den kommer från kommissionen, OECD, IMF eller någon annan organisation, men ytterst ska validiteten i den prövas av de politiska partierna och i regeringen, diskuteras i riksdagen och få genomslag i våra budgetpropositioner och i vår politiska debatt. Sedan ska man agera.

Vi har rätt mycket egen granskning. Det är både Finanspolitiska rådet, Riksrevisionen, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, LO och Svenskt Näringsliv – det är väldigt många som utvärderar och diskuterar ekonomisk politik, och det är bra.

I grund och botten är det här en rapport om ekonomisk politik där vår hållning är att vi ska ta ställning till detta inom ramen för hela den ekonomiska politiken. Det är viktigt att påpeka att vi heller inte omfattas av böter och sanktioner här.

Vi har skrivit ned det jag nu sade i fem eller sex punkter – herr ordförande har fått dem – som underlag för ställningstagandet här.

Anf. 20 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack, finansministern, för redogörelsen! Jag har bara en formfråga. Eftersom vi nu hanterar den här typen av spörsmål på lite annorlunda sätt och får sitta med och diskutera och lämna synpunkter men inte kommer att omfattas av de krav som kommer att ställas undrar jag: Hur går samtalen till? Det är kanske för tidigt att säga det än. Känner finansministern att Sverige blir en full del av de samtalen – att man lyssnar till oss? Detta är ju ett nytt skede i den europeiska utvecklingen som vi för svensk del borde välkomna, där vi har inflytande över saker som är viktiga också för svensk ekonomi och förtroendebyggandet i Europa samtidigt som vi slipper ta konsekvenserna av det.

Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det är väldigt tidigt att utvärdera hur det kommer att fungera. Vi har hittills haft en möjlighet att påverka diskussionerna relativt mycket, och det tror jag att vi även kommer att ha framgent. Det är många länder som fortfarande står utanför. Polen och även Danmark står ju oss väldigt nära och har samma intressen som vi av att det förs den här typen av diskussioner i hela Ekofinrådet. Det är dock alldeles uppenbart att en del diskussioner, till exempel i sådana fall där vi inte deltar och betalar, som i fallet med Grekland, förs i eurokretsen.

Eftersom de här rekommendationerna inte är lika bindande är det klart att diskussionen blir mer intensiv i eurogruppen – eller den borde åtminstone bli det. Därmed är inte sagt att den alltid blir det. Det finns också en kultur att man inte för så mycket diskussioner om besvärliga frågor utan mer tenderar att gå förbi dem. Ibland har det nog varit mer omfattande diskussioner i Ekofinrådet än i eurogruppen.

Det är lite tidigt att bedöma detta. Vår slutsats måste ju vara att vi tillsammans med Polen, Danmark och andra är mer aktiva i förberedelsearbete i arbetsgrupper och annat för att på det sättet säkra att vi inte får ett mindre inflytande.

2011/12:23
17 februari

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Då går vi till beslut.

Jag ska säga att presidiet har gått igenom en förklaring om hur vi ska se på de rekommendationer som i det här fallet EU ger inom ramen för den europeiska terminen. Jag läser upp detta så att det kommer in i protokollet:

Den ekonomiska politiken ska betraktas som en fråga av gemensamt intresse för alla medlemsstater i EU, men ingen annan än riksdagen kan fatta beslut om svensk finanspolitik och utformningen av välfärds- och trygghetssystemen. Att låta sin politik granskas genom uppföljning och utvärdering av utomstående, oavsett politikområde, är bra och skapar ett nödvändigt utrymme för diskussion och debatt och prövar politikens genomförande. Det gagnar såväl demokratin som samhällsengagemanget och hjälper oss att dra lärdomar för framtiden.

Samarbete och granskning av den ekonomiska politiken förekommer inte bara i EU utan även i IMF och OECD samt nationellt, till exempel genom Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet. Sverige har under många år deltagit i och uppmuntrat till nationell och internationell granskning och samarbete med denna inriktning med syftet att utbyta erfarenheter och i icke-bindande former lämna synpunkter på och bidra till att utveckla den ekonomiska politiken.

En rekommendation är en uppmaning till lämplig handling. Den är således inte bindande. Vad som är lämplig handling är ett politiskt vägval, och i Sverige är det riksdagen som avgör det.

Om en medlemsstat inte följer en rekommendation eller en varning kan rådet på förslag av kommissionen besluta om att offentliggöra sina rekommendationer. Några böter eller sanktioner kan inte riktas mot Sverige som icke-euroland.

Även regeringen är med på denna beskrivning av vårt förhållningsätt.

Anf. 23 BO BERNHARDSSON (S):

Jag ska bara krångla till det lite. Den här diskussionen kom ju upp förra gången, när vi var inblandade i den här processen. Vi tyckte att det behövdes ett klarläggande om vad det egentligen innebär när vi välkomnar rekommendationer och vad vårt beslut innebär.

Jag tycker att det här är ett bra klargörande när det gäller hur Sverige behandlar de rekommendationer som riktas mot oss. En annan problemställning som vi tog upp då gällde – nu vet jag inte hur mycket vi måste gå in i den i dag – rekommendationer som riktas till andra länder och som rådet ställer sig bakom. Hur ska vi som riksdag betrakta oss i förhållande till dem?

Skulle vi gå in och sakbehandla innehållet i rekommendationer som riktas till andra länder – vilket i och för sig är orimligt – skulle vi ha väldigt många invändningar, inte mot alla men åtminstone mot en del.

Jag vill bara att detta ska finnas med i vårt tänkande framöver. Vi kanske inte behöver klara ut det just nu, men det fanns med i bilden.

När det gäller hur vi ska förhålla oss till det som riktas mot Sverige är det ett bra klargörande som nu ligger på bordet.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Det är klart att det inte är rimligt att de olika politiska partierna ska ta ställning till rekommendationer som gäller andra länder. Det blir en matrix som är omöjlig att fylla med synpunkter. Jag håller med dig.

Anf. 25 BO BERNHARDSSON (S):

Absolut, men någonstans är problemet att regeringen, om jag förstår det rätt, ändå ställer sig bakom rekommendationen, eller har jag fel?

Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (M):

På ett generellt plan kommer naturligtvis till slut uttalandet som Europeiska rådets notes, eller vad det kommer att stå, och sedan hänvisar man till den här rapporten. Men inte heller där är det av den karaktären att man i praktiken gör en bedömning av speciella rekommendationer för enskilda länder.

Beträffande diskussionerna – nu deltar inte vi i dem när det gäller till exempel Grekland eftersom vi inte heller är med där – är det väldigt sällan andra länder har synpunkter på enskildheter i programmen. Det är ju en diskussion som förs mellan valutafond, kommission och det enskilda landet. Det är ytterst sällan, jag kan inte minnas att jag vid något tillfälle i rådet har hört att någon har sagt att ni i ert land borde göra det här eller det där.

Jag tror mer att man ska tolka det som Bo Bernhardsson själv gjorde. Det är rekommendationer. De måste ytterst landa i varje land utifrån de bedömningar som sedan görs av regering och riksdag i de sammanhangen. Man har speciella omständigheter när man är i låneprogrammen, men är man inte i låneprogram är det en allmän rekommendation och den diskuteras som andra allmänna rekommendationer om det sedan är Aftonbladets ledarsida, IMF eller LO-ekonomerna. Det är klart att vi fäster större vikt vid en artikel 4-rekommendation från IMF än kanske just en ledarsida, men inte principiellt.

Anf. 27 LARS OHLY (V):

Jag tycker nog att ni ska ta större hänsyn till Aftonbladets ledarsida.

Min entusiasm för de här punkterna är lite begränsad, mer av ett formellt utgångsläge. Jag tycker att det hade varit bra om vi hade fått se dem i förväg. Men det är bra att ni sammanfattar dem. Nu när jag tittar på dem snabbt och hör dem från ordföranden finner jag att de ändå uppfyller det minimikrav som jag tycker är det väsentligaste, nämligen att vi inte kommer att vara bundna av några legala åtgärder för den skull vi tycker annorlunda. Det är faktiskt det viktiga när det gäller den nationella suveräniteten kring den ekonomiska politiken.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 7.

Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M):

G20-mötet kommer ju helt att domineras av diskussionen kring Europas bekymmer och i all synnerhet Greklands bekymmer. Det finns ett väldigt tryck från omvärlden på att inte minst ECB bör vara aktiv i detta. Nu vet vi av erfarenhet att yttre tryck på centralbanker ofta inte nödvändigtvis har en positiv effekt. Men det är mycket det som dessa diskussioner från IMF:s, USA:s och andra länders sida börjar i. Det normala är ju att centralbankerna i den här typen av situationer tar ett väldigt stort ansvar. Många delar i och för sig bedömningen att ECB börjar ta det.

Den andra delen är att man nog fortfarande anser att EFSF/ESM-systemen är snålt tilltagna, givet dimensionen på de problem som Europa har. Först därefter är det egentligen aktuellt att man börjar föra diskussioner kring uppfinansieringen av IMF.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi ska komma ihåg att det i huvudsak handlar om att länder med väsentligt lägre bnp per capita ska hjälpa Europa som har högst bnp per capita. Vi ber i grund och botten människor på kinesiska landsbygden att hjälpa till med att lösa situationen för länder som nästan alla har en bnp per capita på 30 000 dollar eller något sådant om året.

Jag tycker att man får ha rätt stor förståelse för att det inte kommer att nås något resultat i de här diskussionerna och förmodligen inte heller på detta möte med mindre än att Europa har fått ordning på allt sitt. Det återstår väl att se.

Anf. 30 SUSANNA HABY (M):

Herr ordförande! Tack finansministern för informationen! Min fråga gäller just uppfinansieringen av ESM. Vi har sett att Van Rompuy och Barroso har åkt till Kina för att försöka få Kina att hjälpa oss. Då blir jag lite orolig. Jag tycker att det är lite dubbelmoral att vi åker till en odemokratisk stat som inte respekterar mänskliga rättigheter och vill ha pengar, samtidigt som EU inte handlar med eller hjälper andra länder i till exempel Nordafrika som inte får de här sakerna på plats. Jag tänkte bara höra hur finansministern själv ser på det och hur Sverige kan hantera det utifrån G20-mötet.

Jag har också funderat på en annan sak. Det finns kanske väldigt mycket obeskatade pengar i banker runt om i världen. Man har undgått skatt i sina egna hemländer. Det finns också en väldigt stor svart marknad parallellt. Där finns oerhört mycket resurser. Hur kan EU se till att inte få in dessa pengar i systemet och hjälpa till att tvätta pengar på grund av att det finns ett sådant stort behov av att uppfinansiera och få den här brandväggen på plats?

Anf. 31 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack finansministern för redogörelsen! Jag funderar lite på de övergripande strukturella diskussioner som förs. I G20-kretsen har man ju inte det legala fundament som man så klart har inom Europeiska unionen där allting är skött i demokratisk anda och där vi har tagit fram ett regelverk som vi alla ska arbeta efter.

Samtidigt finns det säkerligen rätt många liknande fall runt om på planeten som i grund och botten återigen är en förtroendediskussion så att vi kan lita på varandras ekonomier. Ju mer slutna länder är, desto mindre vet vi egentligen om hur de hanterar ekonomin. Ett land som till synes är omåttligt kraftfullt kan en dag komma att visa sig inte ha riktigt de resurser som man har hävdat att man har.

Det är så klart inte så att man kan komma med regelverk från G20 om hur länder bör sköta ekonomi, budget och så vidare. Man kan förstås ge en rekommendation. Förs den typen av grundläggande diskussioner som gör att vi kan veta vilka siffror som egentligen döljer sig bakom det man redovisar? Vi har sett konsekvenserna av det i Europa. Vi har inte riktigt kunnat lita på varandras siffror och därför har vi en förtroendekris i Europa. Detta vill vi inte ska få spridning också i andra länder.

Vi får också säga att det i Afrika finns flera länder i dag som går väldigt bra, med klara ljuspunkter. Men det finns skäl att man i ett uppåtgående skede inte är alltför yvig med hur man hanterar den egna nationella budgeten och ekonomin.

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag börjar med G20 lite principiellt. Det tror jag att man måste göra när man svarar på de här två frågeställningarna.

Sverige har varit kritiskt till att G20 inte är så att säga en IMFC, det vill säga ministerrådet för IMF. Vi anser att det bör finnas former kring detta. Samtidigt ska man komma ihåg att Sverige också har varit väldigt kritiskt genom åren till hur IMFC fungerar. I IMFC sitter representanter för Europa tungt i stolarna. Länder som Indonesien, med kan det vara 200 miljoner människor, har inte haft en egen stol i IMCF. Där sitter en enorm överrepresentation för USA och Europa, och mycket stora länder har så att säga inte alls varit representerade.

G20 är ur ett globalt perspektiv väsentligt bättre representativt än IMFC. Där sitter Turkiet och Indonesien med flera runt bordet. Jag tror att organisationen i grund och botten har bildats därför att européerna har hållit emot nödvändiga förändringar av IMFC under för lång tid.

G20 är någonting vi är kritiska till, men vi måste också komma ihåg att skälet till att det finns är att vi själva har varit väldigt kritiska till hur befolkningsrika utvecklingsländer har varit representerade i de internationella finansiella systemen.

När det gäller Kina finns det naturligtvis en dubbelhet i detta. Vi kan inte tänka oss en diskussion kring världsekonomin utan att Kina är med. Kina är nog i dag, om man lägger ihop Europa och USA, den tredje största ekonomin, och man kommer väl inom loppet av 20 år att alldeles i sig självt kanske vara större än USA, även om det dröjer ytterligare innan man är uppe på Europas samlade vikt.

Kina är ett land som följaktligen har rätt att delta i alla diskussioner som rör IMF-uppfinansieringen. Kina är medlem precis som alla andra. Vi har naturligtvis synpunkter på deras demokrati, yttrandefrihet och allt det de brister i, men att tänka sig att ha en diskussion om världsekonomin där Kina inte är med – då är det inte en diskussion om världsekonomin.

Sedan kan vi beklaga att de inte uppfyller de normer vi har för demokrati och sådant. Därför är det naturligt att vi från EU:s sida under lång tid har haft olika typer av bilaterala diskussioner med Kina.

Det vore naturligtvis bättre om Europa inte var i den här situationen, så att vi inte behövde gå runt med tiggarglaset i världen. Möjligtvis kan man säga, givet vad olika europeiska länder har tryckt ned i halsen på andra länder under de här åren, med relativ brist på måttfullhet, att det kanske också är en nyttig upplevelse för oss européer att det faktiskt för en gångs skull är Portugal som får åka till Angola och Brasilien snarare än tvärtom. Det har sina sidor.

Jag tror inte att man behöver ha någon stor oro för svarta pengar eftersom det i allt väsentligt handlar om centralbanker som tillhandahåller resurser till IMF. De brukar i normalfallet hålla sig relativt långt ifrån den svarta marknaden.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Det var ju skönt att höra.

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M):

Såvitt vi vet i dag.

Anf. 35 LARS OHLY (V):

Bara mycket kort ska jag säga att Susanna Habys fråga ställer en väldigt väsentlig analys på sin spets, nämligen att det är lätt för EU och Europa, inklusive Sverige, att ibland vara väldigt tydlig när det gäller mänskliga rättigheter och demokratiska fri- och rättigheter gentemot länder som man inte är beroende av. Det är något svårare med länder som har en stark ekonomisk ställning, som vi därigenom har mycket handel och utbyte med.

Den diskrepansen får egentligen inte uppstå. Mänskliga rättigheter och demokratiska fri- och rättigheter är universella och ska alltid vara grundläggande. Det är egentligen också innebörden i den globala politik som Sverige har ställt sig bakom, att handels-, bistånds- och utrikespolitik ska samordnas. Där ingår både rättighetsperspektivet och fattigdomsbekämpningen.

Jag inser att finansministern också inser problemet, men det är viktigt att uppmärksamma det. Jag tycker att frågan var väldigt bra.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M):

Till Ulf Holm vill jag säga att den här gången har vi fått in texten om klimatfrågornas betydelse redan från början och behöver inte ta upp dem på mötet. Vi har ett danskt ordförandeskap och det har inte skadat.

Anf. 37 ULF HOLM (MP):

Jag tänkte inte säga någonting, för det står faktiskt i punkten 3. Jag har sett det. Jag har läst den. Jag är väldigt nöjd, men vill Anders Borg och det danska ordförandeskapet ha beröm för detta får de gärna ta emot det.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens position under punkt 8.

Punkt 9, Ansvarsfrihet för genomförande av budgeten för 2010. Där har det väl hänt en del saker under de senaste 24 timmarna.

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag tror nästan att jag kan gå direkt på pudelns kärna. Hur ska vi förhålla oss till frågan om ansvarsfrihet?

När vi var här i nämnden förra året och året dessförinnan tror jag att vi förde ett resonemang om att i takt med att det sker förbättringar kan man så att säga acceptera att vi förhåller oss neutrala till de här rapporterna. Den här gången har det skett en försämring av rapporten. Det har gjort att vi redan från början har visat en beredskap att överväga att gå emot och lägga ned rösten, precis som vi gjorde förra året. Det hade varit orimligt att inte lägga ned rösten, givet att det inte har skett någon stor förbättring.

I går fick vi beskedet att holländarna i sin parlamentsförhandling landade i att inte bara lägga ned rösten utan kanske till och med rösta mot ansvarsfrihet. Vi måste naturligtvis överlägga lite med de andra länderna i den kretsen, till exempel Storbritannien, och ta reda på hur de ser på det. Vi får se lite hur den holländska regeringen agerar.

Jag tror att det vore en fördel och inte heller en dålig signal om vi kunde få ett mandat från EU-nämnden att antingen lägga ned rösten eller att rösta mot ansvarsfrihet för att i sådana fall, möjligtvis tillsammans med Nederländerna och Storbritannien, förstärka markeringen. Det vore inte ologiskt, givet att felen i redovisningen har ökat.

Anf. 40 LARS OHLY (V):

Jag vill ge ett mycket starkt stöd till den positionen från Vänsterpartiets sida.

Anf. 41 ULF HOLM (MP):

Jag tycker att det är glädjande att regeringen överväger att rösta mot eftersom det är sjuttonde gången som EU-kommissionen inte får en ren revisionsberättelse. Jag har tjatat på regeringen att man borde ta i lite hårdare. Jag välkomnar detta och tycker att Sverige bör rösta nej och inte bara lyssna av vad de andra länderna i kretsen säger utan kanske även försöka påverka dem till att göra det för att sätta starkare tryck på EU-kommissionen. Jag tror att det skulle vara väldigt bra.

Det har tidigare meddelats att vi har ett antal A-punkter som handlar om ansvarsfrihet – punkterna 30, 31 och 32. Jag vet inte om de behandlas i ett sammanhang och om de hör samman. Men det kan ni klura ut. Där står det nämligen att Sverige ska stödja ansvarsfrihet för kommissionen, och det blir i så fall en ändring på dessa punkter.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Vi tar det i särskild ordning.

Anf. 43 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag håller med Ulf Holm, och jag har inget ytterligare att anföra. Jag ansluter mig till hans åsikter i frågan.

Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag tackar Lars Ohly, Ulf Holm och Johnny Skalin för detta stöd.

Jag tror att vi också måste hantera det på ett sådant sätt att vi känner att vi går i takt med både holländare och briter. Det får inte bli så att vi bara bedriver markeringspolitik utan att vi får en tyngd i detta.

Jag kan ta till mig vad Ulf Holm sade om att vi inte bara ska höra oss för neutralt utan se om vi kan få en gemensam hållning kring detta. Går det inte får vi balansera det då.

Skillnaden i fråga om ansvarsfrihet är att detta gäller EU-organ som har granskats. Det gäller alltså inte helheten på det sätt som det gör i detta sammanhang. Då har man enligt de bedömningar som görs inte hittat motsvarande fel, och då kan man bevilja ansvarsfrihet. Därför bör A-punkterna vara okontroversiella.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Regeringen begär alltså ett mandat för att antingen lägga ned sin röst eller rösta nej. Lars Ohly och Ulf Holm, och naturligtvis även Socialdemokraterna, nickar instämmande till det. Hur är det med Johnny Skalin? Har vi enighet på denna punkt att antingen rösta nej eller lägga ned rösten?

Anf. 46 JOHNNY SKALIN (SD):

Ja.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Då är vi alla överens om att ge regeringen det mandat som man har efterfrågat under punkt 9.

Vi går vidare till punkt 10 om budgetriktlinjer för 2013.

Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M):

Budgetriktlinjer för EU:s årsbudget tas fram årligen för att ge en inriktning för kommissionen. Nu tar man fram budgetförslag inför 2013. Vi tycker att dessa riktlinjer är rätt okej.

Man understryker vikten av budgetrestriktivitet. Sedan får vi helt enkelt ta denna diskussion framåt. Vi har fått signaler om att det fanns några av de andra budgetrestriktiva länderna som vill ha en diskussion. I den mån det blir så kommer även jag att göra ett inlägg i budgetrestriktiv riktning.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi brukar ha en ganska gemensam hållning här. Jag sammanfattar därför med att det finns stöd för regeringens position under punkt 10.

Punkt 11 är struken. Punkt 12 är också struken. Punkt 13 är övriga frågor. Finns det någonting att säga där? . Nej. Då lägger vi även den till handlingarna och tackar finansministern för i dag och önskar en trevlig helg.

2 § Konkurrenskraft (forskning)

Utbildningsminister Jan Björklund

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (forskning) den 5–6 december 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 2–3 februari 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (forskning) den 20–21 februari 2012

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Jan Björklund med medarbetare välkomna.

Det finns möjlighet att göra en återrapport från mötet den 5–6 december och den 2–3 februari. Vill statsrådet säga någonting, eller ska vi gå vidare till eventuella frågor om dessa återrapporter? Så verkar inte vara fallet, och vi lägger dem till handlingarna.

Vi går över till rymdfrågorna under punkt 9 som handlar om det europeiska jordövervakningsprogrammet.

Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Detta kan låta som att det handlar om att man ska övervaka jorden eller jordmånen. Men detta är ett forskningsprogram och ett program för att understödja klimatforskning. Det är satellitbaserat, och det är markstationer och allt möjligt. Fråga mig inte om just tekniken. Men syftet är att man ska bli klokare i fråga om utvecklingen när det gäller miljöpåverkan och klimatutvecklingen och att bidra till forskningen så att vi kan bekämpa klimateffekterna ännu mer.

Det är mycket bra att Sverige har understött detta program. Det finns egentligen ingen oenighet om det. Problemet med detta som med mycket annat är att det blir mycket dyrare när man väl sätter i gång det än man hade tänkt sig.

Det som vi ska tala om på detta rådsmöte tror jag inte orsakar någon oenighet, utan alla tycker att detta är positivt. Jag vill förvarna nämnden om att det i nästa varv så småningom kommer att bli en diskussion om detta ska finansieras inom ramen för EU:s forskningsbudget eller om länderna ska betala det vid sidan av. Det är den vanliga diskussionen när saker blir dyrare. Vi sätter ett tak för EU-avgiften. Sedan är det många som vill ha igenom ytterligare saker. Då hittar man på filer vid sidan av för att betala. Detta är ett typiskt sådant projekt där en sådan diskussion kommer att komma. Men vi är inte där än.

Själva projektet som sådant understöder vi och tycker att det är viktigt.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet, och jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkt 9.

Vi går vidare till punkt 10 om EU 2020-strategin. Det är en informationspunkt. Det finns en punkt a) och en punkt b). Punkten b) är en diskussionspunkt.

Herr ordförande! Detta handlar, som ni vet, om hur Europa ska bli mer konkurrenskraftigt i framtiden. Det är klart att det inom ramen för denna diskussion är forskning och innovation som är de centrala redskapen. Vi har lämnat den tiden bakom oss då vi gjorde bara enkla och okvalificerade saker. I denna världsbild ska vi leva på att vara mer kvalificerade och mer kunskapsintensiva. Då är forskning och innovation helt avgörande. Vi uppfattar att detta i grunden är en inställning som delas av alla länder i EU. Det är inte kontroversiellt på det sättet. Ändå uppstår det alltid frågor.

Jag kan egentligen koppla samman denna punkt med punkt 12 på dagordningen som också handlar om en diskussion om inriktningen på forskningspolitiken. Diskussionerna kommer i stor utsträckning att bli likadana, och jag tar mig friheten att kommentera båda samlat.

Jag ska ta upp fyra målkonflikter som finns i denna europeiska diskussion.

I detta sammanhang är Sverige överens med like-minded-länder om att vi bör öka investeringarna i forskning inom EU och dra ned på jordbrukssubventionerna. Om detta är det inte någon stor oenighet om i denna nämnd, och vi är ett antal länder som tycker likadant. Men majoriteten i EU prioriterar i praktiken jordbruket, även om de inte säger att de är emot forskning. Det finns därför en stor konflikt i detta. Vi framför ständigt i diskussionerna att det inte är 1950-talets näringsstruktur som gör oss konkurrenskraftiga i det 21:a århundradet. Det är den första målkonflikten.

Den andra målkonflikten handlar om följande: Ska Europas forskningssatsningar ske där vi har möjlighet att nå de största framstegen, eller ska vi ha ett regionalpolitiskt perspektiv på forskningen? Ska vi prioritera excellens eller utspridning? Om man prioriterar excellens och stora forskningsframsteg säger några länder i sydöstra Europa att huvuddelen av pengarna då hamnar i Nordeuropa.

Så är det säkert i alla fall under överskådlig tid. Våra universitet är starkare än vad universiteten i sydöstra Europa är. Då får man kompensera det på andra sätt genom regionalpolitiska instrument. Men att själva forskningspolitiken skulle prioritera regionalpolitisk utspridning är vi mycket kritiska till. Såvitt jag förstår är vi också eniga om det i riksdagen och även med ett antal like-minded-länder.

Om jag ska gissa kommer kompromissen i sista ändan, vilket inte blir på detta möte, att bli att man måste göra både och. Så är det alltid. Men vi vill dra mer åt det hållet att om vi ska prioritera konkurrenskraft måste vi satsa Europas resurser där det är möjligt att göra skillnad i fråga om vetenskapliga framsteg.

Den tredje målkonflikten handlar om huruvida vi ska satsa på grundforskning som ger resultat på lite längre sikt men som är mycket viktig – det är där de stora och långsiktiga forskningsframstegen görs – eller om vi ska satsa på det som kan ge exporterbara produkter så att säga redan under nästa år. Denna målkonflikt finns i all forskningspolitik. Den finns även här hemma hela tiden.

Svaret är att vi måste göra både och. Men det är klart att det är dragkamp som pågår. Från svensk sida är positionen, och har nästan alltid varit, att vi också måste satsa på grundforskning. Det är så många aktörer

som talar enbart om innovationsperspektivet och att det blixtnabbt måste tas fram produkter på grund av de känner sig pressade av Kina och så vidare. Men om vi långsiktigt ska vara framgångsrika är det också grundforskningen som måste prioriteras. Vi säger alltid att vi behöver både och. Men sedan argumenterar jag oftast för grundforskningen därför att det är så få andra som gör det i dessa diskussioner. Det blir en stor slagsida.

Den fjärde målkonflikten handlar om att den vetenskapliga forskningen inte enbart får ses som en ekonomisk tillväxtmotor. Vi måste också förstå att vi måste ha humanistisk forskning och samhällsvetenskaplig forskning på en lång rad andra områden. Det handlar inte bara om det som direkt vänder sig till exportindustrin som vi kan prioritera, utan vi måste ha en bredare approach i synen på vad som är forskning och vad som är viktigt för människans utveckling.

Man kan säga att mycket av Europas forskningspolitik kretsar mycket kring dessa fyra diskussioner. Ska jag förenkla det något kommer diskussionerna under både punkt 10 och punkt 12 på dagordningen att handla om dessa avvägningar.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då diskuterar vi punkterna 10 och 12 i ett sammanhang.

Anf. 55 THOMAS STRAND (S):

Jag blev lite undrande över vilken punkt vi nu pratar om, men det är alltså båda två.

I vår överläggning i utskottet var vi inte inne på de dimensioner utbildningsministern nu tar upp, nämligen de fyra konfliktområdena. Tas detta upp måste jag ändå replikera att vi kanske inte är totalt eniga vad gäller excellenssatsningar och mångfaldssatsningar. På en punkt är vi det: Givetvis ska vi ha excellenssatsningar. Det behöver vi. Men vi har också en diskussion om att man kan förena vår excellens och mångfald.

När det gäller den motsättning utbildningsministern målar upp vill vi från Socialdemokraternas håll säga att vi inte håller med på den punkten. Här gäller det i stället att se både och.

Anf. 56 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag är orolig att vi kanske talar förbi varandra. Jag uppfattar att den linje vi driver är den som Sverige har drivit under årtionden, eller sedan vi kom in i EU, oavsett regering. EU totalt sett behöver verkligen både och. Det är klart att det också behövs regionalpolitiska instrument som strukturfonder och allt vad det är – självklart.

I kommissionens förslag till långtidsbudget finns nu en ambitionshöjning när det gäller ERC, European Research Council. Det är motsvarigheten till svenska Vetenskapsrådet. De går enbart på excellens. De satsar där de bedömer att den vetenskapliga nivån är högst. Det tycker jag att vi ska vara väldigt glada för.

Det finns en del som är kritiska till detta i EU-systemet, men jag uppfattar att Sverige är väldigt enigt om att detta är bra. Sedan behövs det också andra instrument när det gäller det jag uppfattar att Thomas Strand är ute efter – mångfald, som du kallade det. Det delar jag. Det finns andra instrument också, men satsningen på ERC tror jag ligger i Europas in-

Anf. 57 THOMAS STRAND (S):

Det är bra att vi ser dessa perspektiv. Det är inte fråga om antingen eller utan om att ha en balans mellan att satsa på excellens och att ha en bredd i forskningen. Det är viktigt att vi har den nyanseringen.

Anf. 58 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vet inte hur jag ska tolka punkt 4 om samhällsforskning och humanistisk forskning. Jag menar att det är viktigt att arbetet inte skapar en konstgjord efterfrågan på lösningar på problem som egentligen inte är problem eller som kan lösas på annat sätt. Jag tänker kanske framför allt på genuspedagogik, genuscertifiering och liknande frågor.

Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

När jag nämmer humsam-forskning blir det en otrolig slagsida. Väldigt många i Europa – regeringar och EU-institutioner – är självklart tagna av den ekonomiska krisen. Vi ser hur Kina och andra bara seglar ifrån oss, och då blir svaret att vi ska satsa på innovation och industrinära forskning för att bli mer framgångsrika. Det är viktigt, men det kan inte bara vara det. Det behövs forskning kring varför den ekonomiska krisen uppstod – vad är det i våra nationalekonomiska teorier vi inte har fångat in? Det är humsam-forskning, för att ta det ekonomiska.

Det handlar också, nu när Johnny Skalin ställer frågan, om hur vi ska kunna leva tillsammans i en mer mångkulturell och globaliserad värld. Det är mycket som kräver ökad kunskap och ökad forskning. Vi kan inte bara rikta in oss på det industrinära, även om det också är mycket viktigt.

Anf. 60 ULF HOLM (MP):

Jag går vidare till punkt 12 d, som handlar om Euratom och deras forskningsprojekt. Vi har från Miljöpartiets sida alltid varit väldigt kritiska till detta. Euratom syftar till ökad kärnsäkerhet, och det är inga problem med det. Det ingår även att man ska fasa ut fossila bränslen, och det är inga problem.

Sedan används dock en del till forskning för att utveckla kärnkraften, och vi menar att kärnkraften inte ska utvecklas utan avvecklas. Där har vi en avvikande mening. Jag vet inte om vi ska anmäla den i dag eftersom detta bara ska vara en allmän riktlinjedebatt, men jag vill poängtera det. Jag vet att forskningsministern har en helt annan syn på detta än vad Miljöpartiet har.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi tar punkten 12 d nu också.

Anf. 62 LARS OHLY (V):

För klarhetens skull har vi och Miljöpartiet inte skilda uppfattningar i denna fråga. Vi anmäler alltså samma avvikande mening.

Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):
Jag tror att vi känner till positionerna.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Ulf Holm, kan du precisera? Utifrån texten under punkt 12 d, vad är det du vill? Du vill att Sverige ska rösta nej till denna förordning, är det så man ska uppfatta det?

Anf. 65 ULF HOLM (MP):

För att klargöra ordentligt har vi alltså menat att man ska ersätta hela Euratomfördraget med EU-fördraget. Man ska avveckla det och bara satsa på forskning om förnybara energikällor.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag är med på det, men vad ska ministern göra på rådet?

Anf. 67 ULF HOLM (MP):

På rådet ska han verka för att budgeten ska krympas och vara särskilt inriktad på kärnsäkerhet och utforskning av fossila bränslen, inte utveckling av kärnkraft.

Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Att budgeten ska krympas kan jag väl yrka på, men jag lovar att det som kommer att ryka först är det du tycker är viktigast. Jag tror alltså att jag avstår.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Då försöker jag sammanfatta.

Under punkt 10 a tackar vi för informationen.

Under punkt 10 b finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Under punkt 12 finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna, men det finns en avvikande mening i enlighet med vad Ulf Holm framförde i sitt senaste inlägg. Bakom denna avvikande mening står även Vänsterpartiet.

Då går vi till punkt 11, Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT).

Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Bakgrunden är även här hur Europa ska bli mer konkurrenskraftigt. Det var Barroso som för ett antal år sedan tog initiativ till att vi i Europa borde ha en motsvarighet till Massachusetts Institute of Technology, MIT, som är ett framgångsrikt tekniskt universitet. Han lanserade idén om ett EIT, European Institute of Technology.

Massor av olika aktörer lade sig givetvis i denna debatt – det var meningen – och var och en hade sin egen agenda. Det konstaterades att det finns väldigt framgångsrika universitet i Europa, så det kanske är viktigare att bygga vidare på dem än att bygga upp ett helt nytt. Dessutom blir det i den europeiska kretsen helt omöjligt att enas om var ett sådant universitet skulle ligga – jag kan väl ärligt säga att det var detta det egentlig-

en stupade på. Sedan är det inte säkert att det är klokast att bygga upp ett helt nytt universitet vid sidan av alla de framgångsrika som finns, utan det kanske är att vässa dem.

Nu är alltså European Institute of Technology etablerat, men det är inte som vi tänker oss ett universitet med en byggnad och en aula. Det är i stället ett nätverk av mängder av olika universitet och lärosäten i Europa som samarbetar under detta paraply. Det finns en ledning, och Kungliga Tekniska högskolan är involverad på ett hörn.

Detta är bara en återsrapportering, så det är inga nya beslut som ska fattas. Tanken är dock att det ska byggas vidare. Dessa olika plattformar som byggs upp i Europa och som blir specialiserade på olika forskningsområden kallas för "kickar". Där hoppas vi i Sverige att även vi ska kunna konkurrera och i nästa steg få en riktig kick, alltså ett stort centrum för något av de stora forskningsområdena. Detta är dock mer en beskrivning av den process som är på gång.

EIT är alltså etablerat. Det är inte ett gemensamt universitet som vi normalt är vana att se det, utan det är i själva verket en lång rad samarbeten med tyngdpunkten på olika forskningsområden på olika lärosäten i Europa där man är särskilt framgångsrik. Vi har från svensk sida självklart planen att försöka etablera en tung kick, som det heter, i Sverige.

Anf. 71 THOMAS STRAND (S):

Vi har ingen avvikande mening i denna fråga. Jag sitter med i Rifos styrelse och har varit både i Budapest och träffat själva ledningen där och på KTH och fått information om arbetet. Jag tycker i princip att detta är ett bra arbete och stöder tanken på att få ihop kunskapstriangeln – att forskning, innovation och företagande möts. Det tror jag är jättebra.

Det jag tror är ett viktigt medskick till regeringen är att man ska hålla koll på byggnader, administration och byråkrati så att det inte sväller och växer. Det är det lilla medskick jag vill göra. Detta är vi också rätt överens om i utskottet, att det är viktigt att projektet och arbetet blir verklighetsförankrat.

Anf. 72 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag delar självklart denna uppfattning, och det kan vi tycka om oss själva här hemma också. När man kommer till Europa blir det alltid detta med den franska byråkratin som läggs på. Vår egen byråkrati tycker vi är ett under av smidighet i jämförelse. Det är alltid en kamp mellan olika byråkratiska kulturer. Jag delar alltså den uppfattningen.

Det viktiga är att det blir verkstad av det hela och inte bara överbyggnad. Det var så jag uppfattade Thomas Strand. Jag uppfattar till exempel att Kungliga Tekniska högskolan nu är väldigt inne i detta, och det är mycket konkreta forskningsprojekt man nu kör ihop med ett antal andra universitet i Europa inom ramen för EIT. Min bild av detta är att det är väldigt bra.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 11.

Vi är då inne på övriga frågor. Finns det någon övrig fråga statsrådet vill ta upp?

Anf. 74 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag kan bara återrapportera – det står som övrig fråga på dagordningen – att frågan om ITERS finansiering har löst sig, dock inte på ett sätt vi från svensk sida tyckte var tillfredsställande.

ITER är ett väldigt kostsamt projekt, självklart. Det är visserligen mycket angeläget, men det är kostsamt. Då uppstår diskussionen om detta ska betalas inom EU-budgeten eller om det ska betalas vid sidan av. När EU-nämnden sitter i Stockholm, eller i de 26 andra länderna som har motsvarande organ, är alla överens om att detta ska rymmas i EU-budgeten. Sedan sitter våra partikompisar i EU-parlamentet i Bryssel och röstar för att länderna ska betala. Det är samma partier som sitter i Bryssel och i EU-nämnden i varje land, men ändå blir det så. Då skjuts räkningen till hemländerna, och sedan ska det förhandlas mellan parlamentet och ministerråden. Då blir det kompromisser.

Trots att i princip alla länder – inte riktigt alla, men de flesta – nog tyckte att detta skulle hamna inom forskningsbudgeten har en del ändå landat vid sidan av. Vi får alltså i Sverige en nota för detta på ett antal hundra miljoner vid sidan av de EU-avgifter vi betalar. Kompromissen accepterades till sist av de flesta länder; annars slutar nämligen systemet att funka. 25 av 27 röstade till sist för kompromissen.

Vi markerade dock väldigt starkt, vilket i detta sammanhang betyder att man lägger ned sin röst. Det gjorde Sverige och Nederländerna. Vi tycker av budgetskäl inte att det ska gå till så i EU att man skickar räkningen vid sidan av när någonting blir dyrt. Då måste man i stället göra budgetprioriteringar.

Nu är det dock som det är. Det landar en nota på svenskt bord vid sidan av EU-budgeten.

Anf. 75 ULF HOLM (MP):

Man kan väl bara tillägga att regeringen uppenbarligen inte bedömde att notan var *så* hög eftersom man faktiskt till sist godkände. Det krävdes nämligen enhällighet. Jag tycker kanske att regeringen tillsammans med Nederländerna borde ha fortsatt att streta emot av principiella skäl. Nu vet jag inte hur stor notan blev för Sverige, men jag tycker att det principiellt är väldigt viktigt att hålla på att det inte ska vara någon nota vid sidan om. ITER har sprungit i väg alldeles för mycket och blivit alldeles för dyrt. Där borde man ha satt ned fötterna mycket tidigare.

Anf. 76 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Det blir en mer principiell diskussion om hur man förhåller sig. Det är 27 länder, och det är institutioner som ska enas. Till sist enas man om kompromisser och får under protest svälja även sådant man inte gillar. Det är klart att länder till sist har vetorätt, men man kan inte börja exekvera den var och varannan dag. Då upphör det europeiska samarbetet. Man får finna sig i saker även om man inte gillar dem. Sedan finns det gränser, givetvis, men det här är inte en sådan fråga. Detta är en budgetfråga. Vi tycker att det är fel princip, men det är inget man så att säga faller EU på.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med de övriga frågorna. Börje Vestlund har en fråga.

Anf. 78 BÖRJE VESTLUND (S):
Punkterna 7 a, 7 b och 13 a – vilken minister är det som ska föredra
dem?

2011/12:23
17 februari

Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):
Det är väl näringsministern? Ja, säger sekretariatet.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:
Ja, ska vi ta patentet med Annie Lööf? Jag tror att det är bäst.

Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):
Det tackar jag särskilt för.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:
Var så god! Tack så mycket för i dag, Jan Björklund!

3 § Konkurrenskraft (industri)

Näringsminister Annie Lööf

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 5–6 december 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 1–3 februari 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 20–21 februari 2012

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Annie Lööf med medarbetare välkomna.

Det finns möjlighet till en återrapport från ett möte i december och ett i februari.

Anf. 84 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Jag ska ge en kort återrapport från konkurrenskraftsrådet den 5 december. Det var statssekreterare Håkan Ekengren som närvarade vid det mötet. Där antogs rådsslutsatser om industriflaggskeppets implementering. Man lyfte fram vikten av konkurrenskraftiga företag för tillväxten och förslag till olika övergripande åtgärder för att stimulera konkurrenskraft och fortsatt utveckling. Arbetet med implementering fortsätter under året.

Man antog också rådsslutsatser om konsekvensutredningar som en del av arbetet med smart lagstiftning i EU. Det återkommer vi till under förmiddagen. Rådsslutsatserna påminde om att både rådet och Europaparlamentet i tidigare sammanhang förbundit sig att göra konsekvensutredningar innan de gör större tillägg till lagförslag från kommissionen. Rådsslutsatserna lyfte också fram kommissionens viktiga roll i arbetet med konsekvensutredningar av EU-lagstiftning.

Kommissionär Tajani informerade kort om förslaget om ett konkurrenskrafts- och småföretagarprogram – det som kallas för Cosme. Det innehåller flera konkreta förslag om hur man ska kunna förbättra för små och medelstora företag, bland annat när det gäller finansiering.

Nu pågår förhandlingar. Det danska ordförandeskapet förbereder för att vi ska kunna anta rådsslutsatsen Cosme under konkurrenskraftsrådet i maj. Den frågan återkommer vi till under våren.

Anf. 85 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag har en fråga om en övrig fråga, nämligen varvsindustrin. Det var inget som man beslutade om, men kommissionen hade talat om att detta var angeläget och att det är en viktig industri i Europa. Det instämde ett stort antal länder i; endast Nederländerna var emot detta.

Varför yttrade sig inte Sverige i den debatten? Det hade väl varit bra med den erfarenhet vi har av att stötta varvsindustrin.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Hänger inte det samman med att varvsindustrin var en väldigt känslig punkt i Kroatien inför folkomröstningen där?

Anf. 87 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Vi hade frågan uppe på det EU-nämndsmöte vi hade inför detta. Då återgavs den ståndpunkt som den svenska regeringen hade inför konkurrenskraftsrådet.

2011/12:23

17 februari

Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S):

Det är helt riktigt. Vi var eniga i EU-nämnden om vilken linje vi skulle ha. Det är konstigt att regeringen inte framförde den linjen när det var så många länder som instämde i kommissionens bedömning. Det var bara Nederländerna som sade stopp och belägg. Det borde väl även vi ha gjort?

Anf. 89 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Vi framför den ståndpunkten även i andra sammanhang än i konkurrenskraftsrådet. Den finns nedtecknad och den har framförts i de grupper som behandlar de här frågorna. Vi ska ta med oss Börje Vestlunds uppmaning.

Anf. 90 JOHNNY SKALIN (SD):

Vilken är regeringens inställning när det gäller strukturfonderna? Ska vi utöka dem? Ska Sveriges del i finansieringen av dem också utökas?

Anf. 91 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Det är inte en fråga som behandlas på konkurrenskraftsrådet nästa vecka och den behandlades inte heller den 5 december. Det är en fråga som jag återkommer till när det gäller sammanhållningspolitiken och strukturfonder. Jag har varit både i näringsutskottet och här i EU-nämnden några gånger och redogjort för Sveriges position. Jag återkommer om det också under 2012.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Frågan kommer att dyka upp igen.

Vi lägger därmed återrapporterna till handlingarna.

Vi går över till punkt 2, Europa 2020-strategin, den årliga tillväxt-rapporten.

Anf. 93 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Kommissionens årliga tillväxtrapport inom ramen för EU 2020 har ju behandlats i flera olika rådskonstellationer, nämligen rådet för ekonomiska och finansiella frågor, Ekofin, allmänna rådet och nu senast rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård och konsumentfrågor, det vill säga den konstellation som heter Epsco, samt transport, telekommunikation och energi, det vill säga TTE.

Nu har turen kommit till konkurrenskraftsrådet där de ministrar som är ansvariga för inre marknad och industri får möjlighet att diskutera framför allt de tillväxtfrämjande åtgärder som föreslås i tillväxtrapporten. Som ni fick höra av Jan Björklund nyligen ska rapporten även diskuteras av forskningsministrarna på KKR. Rådet ska inte anta några slutsatser på tillväxtrapporten, utan diskussionen ska utgöra ett inspel till de slutsatser som ska antas av statsministrarna vid Europeiska rådet den 1–2 mars.

Till skillnad från forskningsministrarna som fått ett antal diskussionsfrågor att utgå från har det danska ordförandeskapet skickat ut ett så kallat icke-papper som diskussionsunderlag för de ministrar som är ansvariga för inre marknaden och industrin. Ni ska ha fått det i ett utskick.

I detta icke-papper föreslås ett antal åtgärder, huvudsakligen hämtade ur tillväxtrapporten, som man föreslår att alla medlemsländer åtar sig. Vi tycker att det danska icke-papperet är bra och pekar ut några av de viktigaste frågorna, särskilt när det gäller etablerandet av en digital inre marknad, förhandlingarna om patentpaketet och slutförandet av en inre marknad för tjänster. Vi tycker också att det är bra att de lyfter fram tillväxtmöjligheter och innovativa lösningar som främjar omställningen till en grön ekonomi. Det är något som vi gärna hade sett mer av i själva tillväxtrapporten. Det är bra att det danska ordförandeskapet betonar det i detta icke-papper.

Anf. 94 BÖRJE VESTLUND (S):

Socialdemokraterna har ingen avvikande mening.

Vi hade tidigare en lång diskussion med finansministern om den situation som råder i många europeiska länder, framför allt i Grekland. De diskussioner som handlar om att få i gång tillväxten borde väl komma igen. Att finansministrarna måste hålla i plånboken tror jag att vi alla förstår. Då är det näringsministrarnas sak att titta på vad man kan göra för att inte ekonomin ska stanna upp helt. Det perspektivet kanske man saknar i den här redovisningen. Jag förstår att vi inte får riktigt alla papper. Näringsministern kanske kan kommentera det.

Anf. 95 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Regeringen har systematiskt och kontinuerligt, ofta tillsammans med andra likasinnade länder, drivit på för att lagförslagen i inre marknadsakten, SMA, ska presenteras skyndsamt och beslutas av EU:s institutioner. Man bör lägga betoning på det som Börje Vestlund lyfte fram, nämligen tillväxt, ökad konkurrenskraft och fler jobb. Inte minst i ljuset av den skuld kris och krishantering som nu dominerar den europeiska dagordningen är det viktigt att komma till avslut och genomföra de tillväxtskapande förslag som redan ligger på bordet och som i flera fall har förhandlats i flera år.

Vi välkomnar den del i kommissionens rapport som handlar om ett *fast track*, det vill säga en snabbspårmodell, när det gäller tillväxtrapporten, för att genomföra de förslag som ligger på inre marknadsområdet. Jag delar alltså Börje Vestlunds synpunkter.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkt 2.

Vi går till punkt 6, Redovisningsdirektivet.

Anf. 97 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Direktivets förslag om land-för-land-redovisning syftar till att främja regeringars ansvarstagande och en sund förvaltning. Förslaget innebär i korthet att företag som utvinner råvaror såsom olja,

mineraler, naturgas och primärskog årligen ska redovisa väsentliga betalningar till offentliga myndigheter i länder där de är verksamma.

Om ett svenskt företag till exempel utvinner olja i afrikanska länder och betalar de afrikanska ländernas myndigheter för utvinningsrättigheterna ska dessa utbetalningar, enligt förslaget, redovisas i en särskild rapport land för land. Syftet med detta nya rapporteringskrav är att skapa ökad transparens om de utbetalningar som företagen gör till regeringar och myndigheter i utvinningsländer. Syftet är också att underlätta för offentliga myndigheter i resursrika länder att genomföra utvinningsindustrins frivilliga initiativ om ökad öppenhet.

Under konkurrenskraftsrådet ska man hålla en vägledande diskussion om förslaget för att klarlägga om det finns ett generellt stöd för förslaget om land-för-land-redovisningar. Man ska också diskutera några mer tekniska frågor när det gäller förslagets omfattning.

Anf. 98 LARS OHLY (V):

Det är oerhört glädjande att man börjar offentliggöra den här typen av investeringar. Det ger ett verktyg för att i någon mån ställa handel i relation till bistånd och utveckling i fattigare delar av världen i relation till det utnyttjande som den rikare delen av världen har stått för under lång tid.

Det finns mycket mer att göra på området. Jag tycker att den svenska positionen bör vara att med glädje konstatera att detta är ett steg i rätt riktning. Man bör också ställa krav på att det blir mer omfattande och att man täpper till de kryphål som finns.

Anledningen till att det är så glädjande är också att det minskar risken för korruption. Öppenhet är alltid korruptionens fiende. Jag tycker att frågan är för viktig för att vi bara ska säga att regeringen har vårt stöd utan att vi påpekar frågans vikt. Den är oerhört betydelsefull. Jag är övertygad om att Vänsterpartiet inte har någon annan uppfattning än regeringen när det gäller frågans vikt, men jag vill skicka med att detta borde vara ett svenskt hjärteämne. Jag hoppas att det är det.

Anf. 99 IRENE OSKARSSON (KD):

Jag är benägen att instämma i vad Lars Ohly sade.

Jag har en ytterligare fråga till ministern. Det här är en annan form än bistånd för att länder ska växa och utvecklas. Jag tycker att det är ännu mer positivt att man investerar i och satsar resurser på detta. Är det några medlemsländer som har något att invända och i så fall vad? Det är bra att veta var trickigheterna finns. Har några länder synpunkter där man ser risker gentemot länder utanför EU som vi också behöver agera mot? Det är viktigt att vi får en öppenhet i detta.

Anf. 100 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Jag vill också instämma i vikten av det här beslutet. Det är en mångårig process inte bara i EU utan även i internationella sammanhang för att få en tydligare redovisning och större grad av insyn i utvinningsindustrierna generellt. Det är bra att EU nu tar ytterligare steg för att öppna upp för vad vi själva kan göra när det gäller redovisning.

Jag tror att det finns en poäng i att vi försöker få det att bli ett globalt förhållningssätt där alla länder är med och försöker få öppenhet och insyn i industrierna. Jag undrar om det pågår diskussioner om att få lik-

2011/12:23

17 februari

nande regler på plats även i andra länder. Det är viktigt för att få systemet att fungera men också för att det inte ska finnas andra aktörer som stater och andra hellre vill göra affärer med än de som använder öppenhet och insyn.

Min fråga är: Hur driver vi detta på den internationella arenan?

Anf. 101 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Det är glädjande för regeringen att höra de instämmande ord som sagts under detta samråd. Vi välkomnar givetvis förslaget eftersom det ger möjligheter att öka utvinningsländernas insyn i hur inhemska naturtillgångar disponeras men också ger ökad transparens.

De två specifika frågor som ställdes av Irene Oskarsson och Gustav Blix låter jag en av mina tjänstemän svara på.

Anf. 102 Kanslirådet ANDERS AHLGREN:

Jag uppfattar det som att de båda frågeställningarna egentligen rör samma sak, nämligen hur vi kan arbeta för att få det till ett globalt krav och öka transparensen globalt.

Vi kan konstatera att den typen av regler redan finns i USA genom Dodd-Frank Act. Skillnaden mellan de nu föreslagna europeiska reglerna och de amerikanska är att EU föreslår att vi ska gå ännu längre. De amerikanska reglerna omfattar endast börsnoterade företag. De omfattar inte avräkning av primärskog. Regeringen uppfattar detta som ett positivt steg, ett steg i rätt riktning. Det visar att det är möjligt att gå längre i arbetet med ökad transparens.

Den mer specifika frågan var om det finns länder som har invändningar mot detta. De funderingar som funnits har kretsat kring om det kan vara konkurrenshämmande för europeiska företag. Man kan inte sticka under stol med att det kan finnas risk för att mindre nogräknade länder inte redovisar den typen av information och att det därmed skulle kunna utgöra ett konkurrenshinder för europeisk industri.

Jag uppfattar att det finns en konsensus mellan medlemsländerna att det är mycket viktigt att öka transparensen i resurssvaga länder så att de på sikt kan få bättre kontroll över hur deras naturtillgångar disponeras. Den eventuella konkurrenssnedvridningen är således ett pris som de flesta länder verkar vara villiga att betala.

Anf. 103 LARS OHLY (V):

För att bli lite mer konkret kan jag säga att det finns några saker som kan utvecklas, till exempel jämförbarheten mellan de olika uppgifter som lämnas. Det är inte riktigt klart hur man ska komma till rätta med den så att företag agerar på samma villkor, vilket också regeringen säger här.

Nivån när företag måste rapportera ska bestämmas av kommissionen. Det borde egentligen finnas med i texten vilken nivå som gäller för företags rapporteringsskyldighet. Det finns också vissa skrivningar om undantag som jag tycker är aningen luddiga och kanske borde definieras något.

Detta är ett steg i rätt riktning, vilket är glädjande, men det krävs fortsatt arbete för att det ska bli ännu mer omfattande och därigenom ett ännu bättre verktyg för att förhindra korruption och synliggöra de handelsströmmar och olika investeringar som sker.

Anf. 104 ULF HOLM (MP):

Det är viktigt att lägga fast kursen, att vi ska jobba för detta. Det ställdes en fråga ifall det fanns något land som ville att det skulle inskränkas på något sätt. Följdfrågan blir om det finns något land som vill att vi ska gå längre, alltså införa det tidigare, omfatta fler produktioner och sådant.

Man kan alltid skylla på att något land vill gå bakåt, men frågan är om det finns möjlighet att gå ännu längre och införa detta ännu snabbare och, som Lars Ohly nämnde, kanske göra det mer omfattande än i dag. Om det är någon som skulle kunna ta tättpositionen och lägga fram ett sådant förslag vore det Sverige.

Anf. 105 Kanslirådet ANDERS AHLGREN:

Sveriges inställning är att vi i de fortsatta förhandlingarna bör verka för att väsentlighetskravet tas in i direktivet. Det är inte lämpligt att kommissionen i en delegerad akt avgör det; det är en alldeles för viktig fråga. Sedan bör vi vara öppna för att det kan finnas anledning att koppla direktivet till en delegerad akt. De väsentliga kraven ska emellertid finnas i direktivet. Det kan inte lämnas över till kommissionen. Det är regeringens inställning i den frågan.

Den diskussion som nu ska föras på konkurrenskraftsrådet handlar om att ge en politisk inriktning för de fortsatta detaljdiskussionerna. Det får nog bli mitt svar också på den tredje frågan. Det finns ytterligare detaljer i detta – definitioner och omfattning av olika begrepp – som behöver diskuteras mer på teknisk nivå, men där är vi ännu inte.

Den allra sista frågan var om det finns något land som vill gå ännu längre. I de diskussioner som varit på tjänstemannanivå har jag inte uppfattat att det skulle vara så, utan vi får se på konkurrenskraftsrådet vad de övriga länderna presenterar som sina ståndpunkter.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens upplägg i de fortsatta diskussionerna. Jag vill lägga till att det finns en stark uppslutning bakom tankarna och inriktningen på detta arbete och en stark politisk vilja hos hela EU-nämnden att anse frågan som viktig.

Vi går vidare till punkt 7 som gäller europeiska riskkapitalfonder. Där finns 7 a och 7 b. Frågan skulle ha föredragits av Johanna Lybeck Lilja, men hon är sjuk.

Anf. 107 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Det här är alltså en fråga som Finansdepartementet skulle ha föredragit men som jag nu föredrar i stället. Det gäller europeiska riskkapitalfonder.

Förslaget till förordning om europeiska riskkapitalfonder innehåller ett regelverk för fondförvaltare som uppfyller vissa förutsättningar, bland annat gällande fondernas storlek, och som frivilligt väljer att uppfylla förordningens krav för registrering eller auktorisation i hemmedlemsstaten i utbyte mot att få ett EU-pass för kapitalanskaffning inom hela EU. Förordningen gäller för fonder som genom sin begränsade storlek omfattas av undantag från reglerna i direktivet om förvaltare av alternativa

investeringsfonder. Jag kommer fortsättningsvis att kalla det för AIFM-direktivet.

För närvarande genomförs detta i medlemsstaterna med ikraftträdande sommaren 2013. Reglerna i AIFM-direktivet erbjuder också möjlighet att få EU-pass men har bedömts vara alltför betungande för mindre fonder. Tröskelvärdet är tillräckligt högt, 500 miljoner euro, för att 98 procent av alla fonder som riktar sig till små och medelstora företag i tidiga skeden ska omfattas av undantaget.

Som ytterligare villkor, utöver storlek, gäller att minst 70 procent av fondkapitalet ska utnyttjas för finansiering av små och medelstora företag i form av aktier eller aktieliknande investeringar. Portföljföretagen får inte vara alltför stora i termer av anställda, årlig omsättning eller balansomslutning.

Fonderna ska vara öppna enbart för professionella investerare och andra särskilt kvalificerade investerare som uppfyller vissa krav gällande lämplighet och kapacitet att investera minst 100 000 euro i en och samma fond.

Regeringen ser positivt på förslaget, som har goda förutsättningar att vinna bred anslutning från branschens aktörer. Regeringen verkar också för att fonderna ska omges av proportionerliga regler, det vill säga färre ingripande krav som utan goda skäl begränsar fondernas finansieringsaktiviteter. Det är viktigt att fonder som får EU-pass på grundval av de nya reglerna också marknadsför sig under beteckningen som följer av EU-passet och verkligen bedriver finansieringsverksamhet på avsett sätt.

Finansieringen ska rikta sig mot små och medelstora företag i tidiga skeden och bedrivas i föreskriven omfattning. Det bör däremot vara mindre avgörande vilka uttryck denna finansiering tar sig, om den har formen av eget kapital, lån eller hybridformer däremellan. Fonderna har ett naturligt intresse att främst tillhandahålla riskkapitalfinansiering eftersom det innehåller möjlighet till god framtida avkastning under förutsättning att portföljföretagen utvecklas som förväntat.

Svenska branschföreträdare har framhållit att detta inte utesluter behov av kompletterande finansiering av annat slag beroende på förutsättningarna i det enskilda fallet. En ensidig begränsning till riskkapitalfinansiering kan leda till att utbudet av finansiering begränsas jämfört med tidigare, vilket inte skulle vara i linje med förslagets syfte.

Regeringen stöder den föreslagna begränsningen till professionella eller i övrigt kvalificerade investerare mot bakgrund av underliggande risker i samband med finansiering av små och medelstora företag i tidiga skeden. Begränsningen av fondernas marknadsföring mot olika kategorier investerare har även fördelen att den mildrar behovet av långtgående krav på fondförvaltarna, bland annat när det gäller investerarskydd.

Förslaget tillgodoser behovet av en proportionerlig regim för mindre fonder som saknas i det AIFM-direktiv som nu implementeras. Fonder som understiger tröskelvärdet i AIFM-direktivet och avstår från registrering i enlighet med den nya förordning som nu ska diskuteras kan som tidigare förbli oreglerade men har då inget EU-pass och kan heller inte marknadsföra sig under beteckningen europeisk riskkapitalfond eller motsvarande beteckning, vilket en reglerad fond kan göra.

Anf. 108 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag vill gärna ha ett klargörande. Ska jag uppfatta regeringens linje som att man är för konvertibler vad gäller riskkapitalbolag?

Anf. 109 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Näringsministern säger bland annat att detta inte utesluter behovet av annan finansiering. För tydlighets skull vill jag fråga: Förutsätter dessa fonder i sina investeringar att det finns en lokal, nationell medfinansiering i projekten, på liknande sätt som i andra fonder som EU jobbar med, eller kan de gå in till hundra procent om de vill och det inte finns behov av den nationella, lokala medfinansieringen i de riskprojekt de bestämmer sig för att gå in i?

Anf. 110 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Jag överlåter frågorna till tjänstemännen från Finansdepartementet att svara på.

Anf. 111 Ämnesrådet LARS GAVELIN:

När det gäller konvertibler är väl svaret ja. Branschen har uttryckt önskemål om att kunna tillhandahålla en palett av finansieringsalternativ, och att utesluta just konvertibler har inte framställts som ett skäl. Det ska finnas möjlighet till en balanserad portfölj av finansieringar.

Beträffande behovet av medfinansiering är detta ett ramverk som alltså riktar sig till fria fonder på marknaden vilka självständigt avgör om de vill ha medfinansiering eller inte.

Anf. 112 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill anmäla avvikande mening med tanke på att man tar med konvertiblerna. En viss utlåning kan väl vara acceptabel vad gäller riskkapitalbolag, men vi tycker att riskkapitalbolag i första hand ska använda eget kapital.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar punkt 7 a så att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna, men det finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna som inte vill acceptera att konvertibler kan ingå som en del i finansieringen.

Vi går vidare till punkt 7 b.

Anf. 114 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Under 7 b kommer förslag till förordning om sociala entreprenörskapsfonder att behandlas. EU-kommissionen har presenterat ett förslag om europeiska sociala entreprenörskapsfonder som nu alltså kommer att förhandlas i rådet. Förslaget förhandlas parallellt med förslaget om europeiska riskkapitalfonder. De två förordningsförslagen bygger på samma grundprinciper, men det förra förslaget som är aktuellt under den här punkten syftar specifikt till att stärka möjligheterna till

kapitalanskaffning för investeringsfonder som verkar med inriktning på sociala företag.

Regeringen är positiv till förslaget om europeiska sociala entreprenörskapsfonder. Vi har tidigare gett vårt stöd till kommissionens arbete med att förbättra möjligheterna till så kallade gränsöverskridande riskkapitalinvesteringar. Regeringen eftersträvar en förbättrad tillgång till kapital för små och medelstora företag i EU och anser att det bästa sättet att nå detta mål är att förbättra regelverken inom den inre marknaden så att privata riskkapitalfonder och andra finansiärer får förbättrade möjligheter att agera gränsöverskridande inom hela EU. Det är ett bättre och mer kostnadseffektivt sätt, och alternativ, än att skapa nya fonder eller förstärka EU-institutionernas fonder på området.

Regeringen delar kommissionens uppfattning om vikten av att skapa goda förutsättningar för utveckling av den sociala sektorn och att förbättrade ramvillkor kommer på plats i syfte att underlätta kapitaltillgången för sociala företag. Det är en relevant och motiverad insats i detta sammanhang.

Även om vi har haft en positiv hållning i förhandlingarna har vi verkat för att vissa delar i förslaget ska tydliggöras. Vi anser att definitionen av sociala företag och sociala effekter behöver bli tydligare.

Anf. 115 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack så mycket, näringsministern. Detta är en väldigt viktig fråga. Det är jättebra att den lyfts fram på EU-nivå. Vi ser precis som regeringen positivt på detta och kan hålla med om att det är viktigt att se till att detaljnivån inte blir överredovisad.

Den fråga jag hade gäller att 70 procent av kapitalet ska användas till sociala företag. Var kommer siffran 70 procent ifrån? Om man ska ha socialt företagande bör väl grundsatsen vara att det ska vara 100 procent. Annars är det inget socialt företag.

Här säger man att det i så fall skulle hämma intresset för fonden. Men om man ska ha en fond för socialt företagande borde det vara uppemot 100 procent. Nu vet jag att det kanske inte är möjligt i praktiken. Men jag undrar ändå var siffran 70 procent kommer ifrån.

Anf. 116 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag har ungefär samma fundering. Dessutom ifrågasätter jag om garantierna i artiklarna 7 och 8 är tillräckliga för att garantera att dessa företag inte satsar 70 procent av kapitalet på goda verksamheter och 30 procent på något som är helt kontraproduktivt. Jag vill ställa frågan till regeringen hur man ser på den saken.

Anf. 117 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Det är bra att ni ställer detaljerade frågor. Jag passar därför dem vidare till dem som kan dem allra bäst, nämligen min tjänsteman på Näringsdepartementet.

Anf. 118 Departementssekreterare HENRIK LEVIN:

Gränsen 70 procent har varit föremål för diskussion både i förhandlingarna men också i förarbetena från kommissionen. Argumentet man

har för gränsen är att man tidigare jobbade med en lägre gräns på 50 procent men tänker att det då inte blir tillräckligt profilerat. De som är intresserade för att gå in med investeringar för detta ändamål blir inte särskilt övertygade av den ambitionsnivån.

Om man däremot sätter ribban för högt vid 90 procent, som var det alternativ man tittade på tidigare, riskerar man att omöjliggöra någon slags blandning på portföljnivå för fondförvaltare. Det är privata förvaltare som är agenten här. De investerar i sociala företag och har ofta som ambition att hitta blandade investeringar och blandade risker i sina portföljer. Det är baserat på det som farhågan grundar sig på att man inte har tillräcklig flexibilitet i sina finansiella instrument.

Anf. 119 ULF HOLM (MP):

Utifrån den informationen från Näringsdepartementet vill jag fråga: Är regeringens uppfattning att man ska närma sig 70 procent eller 90 procent?

Anf. 120 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag känner mig fortfarande inte riktigt trygg med att avvägningen 70-30 räcker ända fram och att vi kan vara säkra på att de sociala fonderna verkligen blir sociala. Man kanske sätter av 70 procent av kapitalet till goda verksamheter men 30 procent till någonting som är kontraproduktivt.

Jag skulle vilja se att regeringen trycker på lite hårdare för att få större garantier för att sociala fonder verkligen ska uppfattas som sociala fonder. Sociala fonder kommer ändå att bli ett begrepp hos människor. De vill lägga pengar på någonting som är gott och bra för framtiden.

Anf. 121 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Jag vill påpeka att förhandlingarna pågår just nu i rådets arbetsgrupp för finansiella tjänster. Jag låter Henrik Levin komplettera.

Anf. 122 Departementssekreterare HENRIK LEVIN:

Förhandlingar pågår, som näringsministern sade. Det rör bland annat dessa detaljer. När man ska reglera att ändamålet verkligen uppfylls kan man göra på flera sätt. Ett sätt är att jobba med nivåerna, tröskelvärdena. Ett annat sätt är att skärpa och tydliggöra de krav som gäller för de 70 procent som man ska gå in i.

Diskussionerna bland medlemsländerna i förhandlingarna har varit att man snarast bör titta närmare på och utveckla definitionerna när det gäller kraven. Sedan finns det lite synpunkter på 70-procentsgränsen både uppåt och nedåt.

Där har regeringen förordat att man ska titta närmare på och kanske mer motivera 70-procentsgränsen på ett lite mer fördjupat sätt än vad man har gjort tidigare. Där har vi medhåll från vissa andra länder.

Jag tror trots det att man kanske aldrig med säkerhet kommer att kunna bevisa exakt hur effekterna blir av de olika tröskelvärdena. Det kommer nog att vara en viss osäkerhet kring det. Jag tror att man parallellt måste jobba med kraven som ställs för vilka investeringar man gör. Det gäller både nivån och kraven.

Anf. 123 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Det är inte helt enkelt alla gånger att få reda på regeringens position. Om jag får tolka det – och här får näringsministern säga emot – driver regeringen att det ska vara tydligare på vad som är innehållet i de 70 procenten. Om det blir en diskussion gränsen 70 procent är regeringen mer inne på att höja och förtydliga än att lägga sig på en lägre nivå, som var kommissionens första förslag om 50 procent. Är det rätt uppfattat?

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Det får Annie Lööf svara på.

Anf. 125 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Absolut. Jag lämnar över ordet till Henrik Levin.

Anf. 126 Departementssekreterare HENRIK LEVIN:

Vi har inte tagit ställning till huruvida vi ska ha högre eller lägre. Det är mer att kommissionen bör tydliggöra varför man väljer just 70 procent. Vi ser risker både med att höja nivån men också med att sänka den. Vi har ingen tydlig ståndpunkt när det gäller den exakta nivån. Däremot vill vi att man ska titta närmare på varför gränsen ligger just där.

Anf. 127 JOHNNY SKALIN (SD):

Vår ståndpunkt är under förutsättning att regeringen trycker på och klargör att de 30 procenten inte blir kontraproduktiva rent generellt så att människor som satsar på sådana fonder kan känna sig trygga i att de verkligen får ut ett mervärde av sin insättning. Man får förutsätta att dessa människor verkligen vill satsa på goda verksamheter och att det också blir så. Under den förutsättningen kan vi ställa oss bakom regeringen.

Anf. 128 PATRIK BJÖRCK (S):

Jag vill bara framföra att vi stöder regeringens hållning i den här frågan.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Det är bra, fortsatt med det.

Anf. 130 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Vi var inne på själva syftet inledningsvis. Det handlar om att skapa möjligheter för gränsöverskridande verksamhet på fondsidan och givetvis att stimulera små och medelstora företag inom det sociala området. Det är kärnan och syftet. Det är därför vi välkomnar detta. Vi kommer givetvis att driva på offensivt i den riktningen så att detta kan uppfyllas.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Jag tror att det var vad Patrik Björck ville ha.

Vi kommer till punkt 8, Smart lagstiftning. Varsågod, Annie Lööf.

Anf. 132 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Den 2 december förra året var jag här i EU-nämnden och informerade om rådsslutsatser och arbetet vad gäller konsekvensutredningar i rådet inför konkurrenskraftsrådet den 5 december.

Nu har det danska ordförandeskapet tagit fram rådsslutsatser om den framtida agendan för smart lagstiftning med slutanvändarna i fokus. Slutsatserna syftar i stort till att stärka arbetet med att förenkla för företag i EU. Slutsatserna stöder kommissionens nya arbetssätt för att underlätta för små och medelstora företag.

Insatser som särskilt välkomnas är att lagstiftning alltid ska utformas efter principen tänk småskaligt först, att kommissionen ska utveckla bättre former för att involvera små och medelstora företag i lagstiftningsprocessen samt det fortsatta arbetet med att minska bördor för små och medelstora företag.

Sverige har vid flertalet tillfällen under förhandlingarna och i andra sammanhang påpekat att generella undantag för mikroföretag inte är en bra väg framåt. Att 90 procent av alla företag allmänt ska undantas från lagstiftning vore orimligt. Det riskerar också att bidra till tröskeleffekter som är svåra att överblicka samt att det på sikt kan skada den inre marknaden.

Slutsatserna lyfter även fram att arbetet med smart lagstiftning måste förbättras ytterligare om det ska bli möjligt att nå målen i Europa 2020-strategin. Kommissionen uppmanas därför att rapportera om framtida arbetsmetoder för arbetet med smart lagstiftning före 2012 års slut.

Sverige föreslås välkomna nu aktuellt förslag till rådsslutsatser. Sverige har bidragit till att få starkare skrivningar vad gäller vikten av att kommissionen presenterar hur den i framtiden avser att arbeta med smart lagstiftning och att minska bördor för företagen.

Kommissionens rapport innehåller en beskrivning av kommissionens nya arbetssätt för att underlätta för små och medelstora företag. Den presenterar även en handlingsplan för att öka deltagandet för små och medelstora företag i lagstiftningsprocessen. Dessa delar, och enbart dessa, behandlas i rådsslutsatserna.

Rådsslutsatserna hanterar inte de enskilda rättsakter som finns i bilagorna till rapporten. I bilagorna exemplifieras till exempel arbetsrätten och miljöfrågor. Alla rättsakter som finns listade i bilagorna behandlas inom ramen för den ordinarie rådsstrukturen och inte i dessa rådsslutsatser.

De kommer att behandlas i den rådsformation som svarar för rättsakten, det vill säga inte nu på konkurrenskraftsrådet nästa vecka.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Jag vill tillägga att det har delats ut ett rättelseblad som ska ligga hos alla.

Anf. 134 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr ordförande! Att vi ska minska regelbördan för småföretag är en jätte viktig fråga som jag tror att hela riksdagen står bakom. Men även det ska göras på ett smart sätt. Det är inte bara lagstiftningen som ska vara smart, utan man måste också göra det på ett smart sätt.

Efter att vi har diskuterat fram och tillbaka i Sverige kan vi konstatera att den största regelbördan ligger på det finansrättsliga området och det associationsrättsliga området. Mycket av det härleds tillbaka till EU-lagstiftning.

Jag hörde vad statsrådet sade. Men man ger exempel på nästan horribla förslag som vi inte kan ställa upp på. Man pekar inte på någonting på dessa två områden där både små och medelstora företag, och för den delen stora företag, är nedtyngda av regelbördor. Detta var inledningen.

Man talar om gold-plating och att det alltid skulle vara så att mikro-företag skulle vara undantagna från gold-plating. Jag har en liten undran. Man skulle kunna ha allmänna regler om till exempel slakt i Europa, och vi vill ha hårdare regler om slakt. Det har till exempel förts den debatten den här veckan. Man skulle kunna sätta upp ett litet slakteri som man skulle kunna kalla mikroföretag, och då skulle inte reglerna omfatta det. Det är någonting som är helt horribelt.

Vi som tycker att EU är en god idé säger alltid att det är bra att man har minimiregler på Europeanivå men att vi vill kunna bygga på dem i de fall det är möjligt. Detta är helt orimligt. Om vi inte hittar någon lösning – vi får se vad som händer under överläggningen – vill jag preliminärt anmäla en avvikande mening.

Anf. 135 LARS OHLY (V):

Även Vänsterpartiet tycker att det är lite besvärande med undantag för en viss typ av företag från den lagstiftning och regler som gäller för övriga. Det skapar gränsdragningsproblem. Dessutom finns möjligheten att smita undan regler, som Börje Vestlund säger. Jag menar att det är en orimlighet. Den bör tas bort.

Anf. 136 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Tack för synpunkterna! De ligger väl i linje med hur vi resonerar. Det är ofantligt viktigt för att minska regelbördan och regelkrånglet för svenska små och medelstora företag här i Sverige att vi är offensiva och trycker på EU-nivå.

Det är viktigt med principen tänk småskaligt först. Tänker man utifrån ett småföretagarsperspektiv när man formerar regelverk är det mycket lättare att applicera det även på stora företag. Har man stora företag som ett mindset när man formar regelverk är det mycket svårare när det också ska fungera för mindre företag. Därför välkomnar vi arbetsmetoden från kommissionens sida att jobba med tänk småskaligt först och inte generella undantag, som jag var inne på.

Vad gäller frågan om arbetsrätten, som jag förstår är den känsliga frågan, vill jag framhålla att det inte är vad rådsslutsatserna kommer att handla om. Det är oerhört viktigt även från regeringens sida att det är minimiregler vi talar om på det här området. Det ska alltid vara möjligt för enskilda medlemsstater att skruva upp detta och förstärka ett sådant skydd.

Vi har alltid rätt när det rör minimidirektiv på exempelvis arbetsmiljöns eller arbetsrättens område att gå längre och behålla vår arbetsrätt. Minimidirektiven är inte ett tak utan snarare ett golv så att det ska upprätthållas en bra nivå i alla EU:s medlemsstater. Arbetstagare i små och medelstora företag ska inte behandlas olika än de i större företag.

Men det är som sagt inte det som är föremål för rådsslutsatserna under nästa vecka, utan då handlar det om principen och det offensiva arbetet med att tänka småskaligt först och få in det perspektivet i EU:s arbete för att minska regelbördan.

Anf. 137 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Tack för redogörelsen, statsrådet! Det främst arbetsmiljö som vi har pratat om, men även hälsoaspekter, livsmedelssäkerhet och annat. Man kan självfallet inte ha undantag för små företag när det gäller de aspekterna.

Jag har en fråga. De tre centralorganisationerna TCO, LO och Saco har skrivit brev om detta till regeringen. De är mycket oroliga. Min fråga är: Är deras oro obefogad, enligt statsrådet, eller kommer den här frågan upp på något annat ställe? Statsrådet säger ju explicit att detta inte berör de frågorna. Jag skulle gärna vilja ha en redogörelse för det. De fackliga organisationerna har trots allt reagerat mycket kraftfullt på detta. Vi känner självfallet en oro eftersom de är oroliga.

Anf. 138 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack för redogörelsen, ministern! Om vi ska vara ärliga i nämnden är det här kanske ett av de svåraste politiska områdena att arbeta med. Ingen vill väl lägga en onödig börda på företagen. Det leder bara till ökat krångel, ökade kostnader, sämre konkurrenskraft och så vidare. Samtidigt är vi i alla partier ganska duktiga på att ålägga företag nya uppgifter. Ena dagen är jämställdheten värd att värna, vilket den är, och nästa dag är det miljön. Sedan kommer kemikaliedirektivet. Oavsett vad det gäller är vi alla med och bidrar på något sätt.

Jag tror att vi måste försöka hitta balansen där. Jag tycker att regeringen har en sund inställning när man säger att man ska utgå från att tänka småskaligt först och mer enkelt. Men hur mycket vi än vill minska regelbördan, vilket är väsentligt ur alla aspekter, kommer det säkerligen från oss som enskilda, från partier, från riksdagen som helhet och från EU att komma nya ålägganden som faktiskt gör det krångligare men som kanske har en del andra syften. Det kan gälla miljö, jämställdhet eller fackliga rättigheter. Vilken inställning vi har i dessa frågor är lite beroende på vilken stol vi sitter på för dagen. Det får vi nog alla erkänna lite till mans, men jag tror att vi alla är överens om att riktningen bör vara att det ska vara så enkelt som möjligt att driva en ekonomisk verksamhet som samhället, enskilda och anställda tjänar på.

Anf. 139 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Jag vill inledningsvis säga att för mig som näringsminister med ansvar för regelförenklingsarbetet i regeringen är det en prioriterad fråga att vi arbetar och är offensiva på lokal, regional och nationell nivå i Sverige men också på EU-nivå. En stor del av det regelkrångel som många företag uppfattar är härlett från EU-lagstiftningen. Därför vore det olyckligt om vi inte med full kraft kan fortsätta att föra fram den svenska ståndpunkten i de här frågorna i EU och driva på för ett regelförenklingsarbete och för att man ska tänka småskaligt först. Det handlar om att uppmuntra det arbete som nu pågår genom att göra de här analyserna.

Jag skulle verkligen välkomna om man kunde hitta en enighet om att gå fram och fortsätta att vara lika offensiva, inte minst i ljuset av den debatt som vi har i Sverige i dag när det gäller om vi ska minska regelbördan eller inte. Då måste vi också driva på även på EU-nivå för att det här ska bli verklighet.

Vi tar givetvis Marie Granlunds fråga om fackorganisationernas oro på allvar. Det var därför vi valde att lyfta fram vad vi kommer att behandla under nästa vecka och vad som står i en bilaga till en rapport som kommissionen har tagit fram. Jag tänker låta en av mina medarbetare redogöra lite mer för svaret på Marie Granlunds fråga.

Anf. 140 Departementssekreterare HÅKAN HILLEFORS:

Som vi har förstått det har arbetstagarorganisationerna reagerat på de exempel som kommissionen lyfter fram i den här bilagan till den rapport där man presenterar sitt nya arbetssätt för framtiden. Vi har varit mycket tydliga med att påpeka att om kommissionen väljer att presentera några förändringsförslag i de här exemplen ska de förhandlas i sedvanlig ordning i sedvanlig rådskonstellation med de förutsättningar som råder i dag, det vill säga att kommissionen inte kan föreslå annat än minimidirektiv på arbetsmarknadsområdet och det ska förhandlas i sedvanlig ordning. Alla medlemsstaterna har inte förbundit sig att göra några undantag på något sätt.

Det är kommissionen som har presenterat ett arbetssätt som de vill arbeta med från och med nu. Till detta har de lagt en bilaga som exemplifierar rättsakter där de skulle kunna göra förslag. Vi har inte sett någon-ting presenterat. Vi har varit mycket noga med att påpeka att vi välkomnar arbetssättet, men vi har också varit tydliga med att säga att bilagan inte är kopplad till rapporten. De förslagen måste alltid omhändertas i sedvanlig ordning.

Anf. 141 BÖRJE VESTLUND (S):

Vi får överlägga här. Det som är knepigt med rapporten och det man ska ta ställning till är detta med gold-plating. Regeringen har ju sagt att man inte vill vara med om det. Jag tycker att det är viktigt att det redogörs för ordentligt här och att det förs fram med kraft.

Förra gången vi såg en siffra på hur mycket man skurit ned regelkrånglet i Sverige var det 7 procent. Jag utgår ifrån att det är några procent mer i dag. Det har gjorts utan att det har orsakat några större konvulsioner i det svenska samhället. Det har mest handlat om myndighetsregler som har varit direkt onödiga, och ibland har man kunnat rationalisera vissa processer. Det har varit bra. Det förvånar mig att man inte har kunnat ta efter det. Det handlar också om den nederländska modellen.

Det är bra om man tittar småskaligt först när man lägger fram nya förslag. Men om det skulle göras generellt sett på hela EU-regelverket, vilket man kan få ett intryck av skulle ske här, blir det fel. Därför får vi ha en liten överläggning här om hur vi ska göra.

Anf. 142 MARIE GRANLUND (S):

Jag tackar statsrådet för svaret. Om jag förstår det rätt kommer den här frågan tillbaka i vanlig ordning om det blir aktuellt att de här exemplen ska införlivas på något sätt. Då återkommer vi vid det tillfället. Vi är

självfallet allmänt för att vi förenklar för små och medelstora företag, som Börje har redogjort för, men det får inte omfatta sådana viktiga samhällsmål som vi har satt upp här som gäller arbetsmiljö, livsmedelssäkerhet och så vidare.

Vi avser att komma tillbaka om det blir aktuellt. Vi har statsrådets ord på att det inte kommer att innebära några förändringar nu.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det har varit en klargörande debatt, vilket Marie Granlund påpekade, och att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg och beslut inför diskussionen och besluten om smart lagstiftning.

Anf. 144 BÖRJE VESTLUND (S):

Punkt 13 a handlar om patentfrågorna. Jag är lite nyfiken på vad som har hänt där.

Anf. 145 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr ordförande! Det ligger som en övrig fråga på konkurrenskraftsrådet. Det blir en informationspunkt. När det gäller det här patentpaketet, det vill säga ett förbättrat patentsystem med ett enhetligt patentskydd och en enhetlig patentdomstol, finns det bara en enda utestående fråga. Det är placeringen av den här enhetliga patentdomstolens viktigaste institution, den centrala avdelningen. Tyskland och Storbritannien har inte kunnat acceptera att den placeras i Paris. De två blockerar för närvarande den här överenskommelsen.

Men det finns ett starkt politiskt tryck för att nå en lösning. Det informella europeiska rådet har nyligen uttalat sin ambition att lösa frågan under det danska ordförandeskapet. På konkurrenskraftsrådet nästa vecka kommer det danska ordförandeskapet att informera om läget i förhandlingarna. Vi hoppas att vi kan nå en lösning i denna fråga så snart som möjligt. Det är viktigt för Europas konkurrenskraft.

Anf. 146 BÖRJE VESTLUND (S):

Min fråga var om man har kommit till en lösning än. När Justitiedepartementet informerade näringsutskottet i veckan sade de att man låg väldigt nära en lösning.

Anf. 147 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Vi kommer att få information om det nästa vecka.

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Men man har väl kommit överens om att man ska komma överens under det danska ordförandeskapet? Det är en liten bit på väg.

Tack för i dag! Trevlig helg!

2011/12:23

17 februari

4 § Konkurrenskraft (inre marknad)

Statsrådet Stefan Attefall

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (inre marknad) den 20–21 februari 2012

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Stefan Attefall välkommen. Vi har en punkt gemensamt, och det är punkt 5, Paketet om offentlig upphandling.

Anf. 150 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr ordförande! Det är trevligt att vara här EU-nämnden. Det här handlar alltså om offentlig upphandling och en riktlinjedebatt som är början på en process i EU kring nya direktiv på området för offentlig upphandling.

Bakgrunden är att kommissionen den 20 december 2011 presenterade förslag till nya direktiv på det här området. Det är en del av Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt. Där spelar offentlig upphandling en nyckelroll. Avsikten är att förbättra de grundläggande villkoren för företagens innovationskapacitet, stödja övergången till en resurssnål ekonomi med låga koldioxidutsläpp samt förbättra företagsklimatet, särskilt för innovativa små och medelstora företag.

Det är viktigt att komma ihåg att det handlar om stora ekonomiska värden i hela Europa. I Sverige handlar det om upphandlingar på kanske 500 miljarder kronor. Jag såg en uppgift om att det var 19 000 offentliga upphandlingar bara i Sverige. Det är också viktigt utifrån svensk horisont med tanke på vårt beroende av en fri handel för svenska företag. Det är alltid Sverige som är förlorare om vi inte har tillgång till andra länders marknader även på det här området.

Detta direktiv handlar om många olika saker. Vi hade också en föredragning och diskussion med finansutskottet för några veckor sedan om helheten. Nu på måndag, den 20 februari, är fokus på förhandlat förfarande och förfarande för vissa sociala tjänster. Det handlar bland annat om utbildningstjänster och hälso- och sjukvårdstjänster.

Det danska ordförandeskapet har inlett ett snabbspår i avsikt att få hela upphandlingspaketet färdigförhandlat under året. Jag kommer att stödja ordförandeskapets föresats om en snabb behandling, inte minst med tanke på förslagens tillväxtsfrämjande potential.

Vi kommer också att välkomna kommissionens förslag och ställa oss positiva till den förenklingsansats som finns i det här arbetet. En särskilt viktig förenklingsåtgärd som kan vidtas både för dem som upphandlar och för företagen är att tillåta förhandlingar om anbudet.

Jag anser att förhandlat förfarande efter annonseringen borde vara tillgängligt utan de begränsningar i tillämpningsområdet som finns i kommissionens förslag. Det skulle öka möjligheterna för myndigheterna att få preciseringar och förtydliganden av anbudet som leder till att de gör rätt inköp. Det skulle också minska byråkratin och öka konkurrensen.

Men det är också viktigt att betona att det här inte får gå ut över lika-behandlingsprincipen och kravet på transparens. Den typen av skyddsmekanismer måste finnas. Därför innehåller förslaget även vissa bestämmelser om hur förhandlingar får bedrivas med avsikt att garantera likabehandling av anbudsgivarna och sätta gränser för hur och vad man

får förhandla om. Den upphandlande myndigheten får inte förhandla bort krav och villkor som den ställt upp i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget.

Det är också viktigt att erinra om de skärpta regler vi har om rättsmedel i offentlig upphandling där också upphandlingskontrakt kan ogiltigförklaras på grund av brott mot just likabehandlingsprincipen.

Vi kommer också att uttrycka oss positivt i kommissionens förslag till ändrade regler för sociala tjänster och tjänster inom hälso- och sjukvården som har en stark koppling till brukarna. I kommissionens förslag föreslås också att man ska avskaffa en formell uppdelning mellan A- och B-tjänster. Vi tycker att det är särskilt viktigt att man går på den här linjen, eftersom vi har utrymme för lagen om valfrihetssystem och liknande saker som får ett tydligare stöd i kommissionens förslag. Vi kommer alltså att tillstyrka den inriktning som finns i kommissionens förslag.

Det är de positioner som vi tänker inta från svensk horisont på måndagens rådsmöte. Det är alltså en riktlinjedebatt som fokuserar på de här två områdena. Sedan kommer vi tillbaka med andra frågeställningar längre fram.

Anf. 151 BO BERNHARDSSON (S):

Vid överläggningen i finansutskottet hade vi en avvikande mening som rör rätten och möjligheten att ställa krav på kollektivavtal och att man ska följa bland annat ILO 94-konventionen. Den avvikande meningen vidhåller vi naturligtvis.

Anf. 152 LARS OHLY (V):

I den frågan är vi helt överens. Vid finansutskottets dragning den 24 januari hade vi dessutom synpunkter på att detta bör utgöra ett minimidirektiv, att hälso- och sjukvård och sociala tjänster ska undantas från upphandlingsdirektivet, att kraven ska vara hårdare när det gäller arbetsrätt samt miljöhänsyn och sociala hänsyn. Vi upprepar naturligtvis den avvikande meningen från finansutskottet här i EU-nämnden.

Anf. 153 ULF HOLM (MP):

Jag följer upp de avvikande meningar vi hade i finansutskottet om lokal produktion och sociala företag. Vi har också en avvikande mening om ILO 94 och att det ska vara minimiregler, vilket vi har haft åsikter om tidigare. Riksdagen har väl till och med beslutat om ILO 94.

Anf. 154 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag följer upp vår avvikande mening.

Anf. 155 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Vi bör komma ihåg att det nu på måndag blir en riktlinjedebatt som handlar om de här två specifika frågeställningarna om förhandlat förfarande och om de sociala tjänsterna. När det gäller exempelvis ILO-konventionen och de arbetsrättsliga frågorna har också vi i vårt arbete efterlyst bättre tydlighet: Vad är det som verkligen gäller? Hur ska man tolka direktiven i dessa sammanhang? Det kommer vi att jobba vidare med för att få mer tydlighet i de här direktiven.

2011/12:23

17 februari

Vi vet också att vi har en intressant prövning i EFTA-domstolen utifrån ett norskt fall. Det får också konsekvenser för hela arbetet, där Esa, som är samhällsorganet inom EFTA-området, och Norge har en diskussion om upphandlingslagstiftningen kopplat till ILO-konventionen. Vi väntar på ett utfall i den prövningen.

Vi har också i Sverige en upphandlingsutredning som har till uppgift att titta på hur vi bättre kan ta hänsyn till miljömässiga, sociala och etiska aspekter i upphandlingsarbetet. Det är ett utredningsarbete som leds av Anders Wijkman och som blir klart i slutet av det här året. Det är bra att ha det i bakhuvudet.

Det är också när det gäller sociala tjänster viktigt att betona att det här inte ställer några krav på att länderna ska lägga ut sociala och offentliga tjänster på upphandling. Det säger bara att om man bestämmer sig för att göra det ska man följa vissa regler. Det handlar inte om att ge sig in i enskilda länders prioriteringar om vad som är offentligt och privat och hur det ska organiseras i länderna. Här får vi ett regelverk som är bättre ur svensk horisont, men det berör inte den grundläggande frågeställning som ofta finns i en svensk debatt om hur mycket som ska ligga på offentlig upphandling och hur mycket som ska omfattas av valfrihetstjänster, exempelvis LOV och sådana saker. Det bestämmer varje land. Men när man går ut på offentlig upphandling måste man beakta vissa regelverk. De regelverken blir alltså enklare och tydligare från en svensk horisont. Det går åt rätt håll i kommissionsförslagen, och det vill vi understryka att vi är positiva till.

Anf. 156 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill lämna en synpunkt. Om man nu ska göra det här systemet mer flexibelt borde man också titta på att tillgodose lokala mål lite mer, till exempel att kommuner kan köpa in ekologiskt odlad mat och så vidare.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Jag försöker sammanfatta. Det finns ett antal oliklydande avvikande meningar som har framförts tidigare i finansutskottet. En är delvis gemensam för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Vänsterpartiet har därutöver ett antal ytterligare synpunkter, kan man säga, i en egen avvikande mening. Miljöpartiet har en oliklydande avvikande mening som bland annat tar upp lokal produktion. Sverigedemokraterna har ytterligare en oliklydande avvikande mening.

Anf. 158 ULF HOLM (MP):

Jag har ett tillägg: Det finns en gemensam avvikande mening när det gäller ILO 94 från S, V och MP, som jag noterade. Det står inte med i den avvikande meningen i utskottet, men jag har lagt till det nu på mötet.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Om ILO 94?

Anf. 160 ULF HOLM (MP):

Ja.

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Jag ska klargöra detta. Det är helt klart att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna som har en gemensam avvikande mening har kravet på kollektivavtal och ILO-konventionen. Är det så att Miljöpartiet ansluter sig till denna del?

Anf. 162 ULF HOLM (MP):

Ja.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Då finns det en gemensam avvikande mening. Sedan finns det lite andra speciella avvikande meningar från olika oppositionspartier.

Jag finner att det även med hänsyn tagen till dessa delvis gemensamma, delvis oliklydande avvikande meningar finns stöd för regeringens här redovisade position inför de fortsatta förhandlingarna.

Nämnde jag inte att Sverigedemokraterna också har en avvikande mening? Jag tror att jag gjorde det.

Anf. 164 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag tänkte bara säga att jag ansluter mig till kravet på ILO 94. Då får vi majoritet för det.

Anf. 165 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr ordförande! I den frågeställningen vill jag gärna komma tillbaka när vi vet mer om vad som kommer ut av diskussionerna. Den frågan är inte uppe på dagordningen här, och den behöver vi diskutera igenom. Vi har som sagt på gång ett antal arbeten som gör att den frågan kanske får mer faktaunderlag längre fram. När vi kommer i det läget och ska ta upp och diskutera den i EU-sammanhang tycker jag att det kan vara lämpligt att diskutera hur vi ska förhålla oss exakt. Men den ligger inte på dagordningen i dag. Dessa frågeställningar kommer tidigast att komma upp i slutet av våren. Det blir som sagt också en svensk utredning och ett Efta-domslut. Kom gärna tillbaka och diskutera den frågan djupare! Som sagt är den inte aktuell för mötet den 20 februari.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en för de fyra oppositionspartierna gemensam avvikande mening beträffande ILO-konventionen, men att den för statsrådet inte spelar någon roll vid det här mötet, eftersom frågan inte kommer att komma upp, som jag uppfattat det. Därmed finns det stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna.

Finns det några övriga frågor som statsrådet vill framföra eller diskutera? Nej.

Tack så mycket för i dag, statsrådet!

Innehållsförteckning

1 § Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (M).....	1
Anf. 5 BO BERNHARDSSON (S)	3
Anf. 6 Finansminister ANDERS BORG (M).....	4
Anf. 7 SUSANNA HABY (M)	4
Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M).....	5
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 11 LARS OHLY (V).....	6
Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (M).....	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M).....	7
Anf. 15 ULF HOLM (MP).....	8
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M).....	9
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M).....	9
Anf. 20 FREDRICK FEDERLEY (C)	10
Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M).....	10
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 23 BO BERNHARDSSON (S)	11
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 25 BO BERNHARDSSON (S)	12
Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (M).....	12
Anf. 27 LARS OHLY (V).....	12
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M).....	13
Anf. 30 SUSANNA HABY (M)	13
Anf. 31 FREDRICK FEDERLEY (C)	13
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M).....	14
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M).....	15
Anf. 35 LARS OHLY (V).....	15
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M).....	15
Anf. 37 ULF HOLM (MP).....	15
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M).....	16
Anf. 40 LARS OHLY (V).....	16
Anf. 41 ULF HOLM (MP).....	16
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 43 JOHNNY SKALIN (SD)	16
Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M).....	17
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 46 JOHNNY SKALIN (SD)	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M).....	17

Anf. 49	ORDFÖRANDEN	17	2011/12:23
2 §	Konkurrenskraft (forskning)	18	17 februari
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 51	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	18	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 53	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	19	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	20	
Anf. 55	THOMAS STRAND (S)	20	
Anf. 56	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	20	
Anf. 57	THOMAS STRAND (S)	21	
Anf. 58	JOHNNY SKALIN (SD)	21	
Anf. 59	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	21	
Anf. 60	ULF HOLM (MP)	21	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 62	LARS OHLY (V)	21	
Anf. 63	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	22	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 65	ULF HOLM (MP)	22	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 67	ULF HOLM (MP)	22	
Anf. 68	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	22	
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 70	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	22	
Anf. 71	THOMAS STRAND (S)	23	
Anf. 72	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	23	
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	23	
Anf. 74	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	24	
Anf. 75	ULF HOLM (MP)	24	
Anf. 76	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	24	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	24	
Anf. 78	BÖRJE VESTLUND (S)	25	
Anf. 79	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	25	
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	25	
Anf. 81	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	25	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	25	
3 §	Konkurrenskraft (industri)	26	
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 84	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	26	
Anf. 85	BÖRJE VESTLUND (S)	26	
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 87	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	27	
Anf. 88	BÖRJE VESTLUND (S)	27	
Anf. 89	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	27	
Anf. 90	JOHNNY SKALIN (SD)	27	
Anf. 91	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	27	
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	27	
Anf. 93	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	27	
Anf. 94	BÖRJE VESTLUND (S)	28	
Anf. 95	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	28	
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	28	
Anf. 97	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	28	

Anf. 98	LARS OHLY (V)	29
Anf. 99	IRENE OSKARSSON (KD)	29
Anf. 100	GUSTAV BLIX (M)	29
Anf. 101	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	30
Anf. 102	Kanslirådet ANDERS AHLGREN	30
Anf. 103	LARS OHLY (V)	30
Anf. 104	ULF HOLM (MP)	31
Anf. 105	Kanslirådet ANDERS AHLGREN	31
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 107	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	31
Anf. 108	JOHNNY SKALIN (SD)	33
Anf. 109	KENNETH G FORSLUND (S)	33
Anf. 110	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	33
Anf. 111	Ämnesrådet LARS GAVELIN	33
Anf. 112	JOHNNY SKALIN (SD)	33
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 114	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	33
Anf. 115	ULF HOLM (MP)	34
Anf. 116	JOHNNY SKALIN (SD)	34
Anf. 117	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	34
Anf. 118	Departementssekreterare HENRIK LEVIN	35
Anf. 119	ULF HOLM (MP)	35
Anf. 120	JOHNNY SKALIN (SD)	35
Anf. 121	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	35
Anf. 122	Departementssekreterare HENRIK LEVIN	35
Anf. 123	ULF HOLM (MP)	36
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 125	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	36
Anf. 126	Departementssekreterare HENRIK LEVIN	36
Anf. 127	JOHNNY SKALIN (SD)	36
Anf. 128	PATRIK BJÖRCK (S)	36
Anf. 129	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 130	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	36
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 132	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	37
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 134	BÖRJE VESTLUND (S)	38
Anf. 135	LARS OHLY (V)	38
Anf. 136	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	38
Anf. 137	MARIE GRANLUND (S)	39
Anf. 138	FREDRICK FEDERLEY (C)	39
Anf. 139	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	39
Anf. 140	Departementssekreterare HÅKAN HILLEFORS	40
Anf. 141	BÖRJE VESTLUND (S)	40
Anf. 142	MARIE GRANLUND (S)	41
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 144	BÖRJE VESTLUND (S)	41
Anf. 145	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	41
Anf. 146	BÖRJE VESTLUND (S)	41
Anf. 147	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	41
Anf. 148	ORDFÖRANDEN	41

4 § Konkurrenskraft (inre marknad).....	42
Anf. 149 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 150 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	42
Anf. 151 BO BERNHARDSSON (S)	43
Anf. 152 LARS OHLY (V)	43
Anf. 153 ULF HOLM (MP)	43
Anf. 154 JOHNNY SKALIN (SD).....	43
Anf. 155 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	43
Anf. 156 JOHNNY SKALIN (SD).....	44
Anf. 157 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 158 ULF HOLM (MP)	44
Anf. 159 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 160 ULF HOLM (MP)	44
Anf. 161 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 162 ULF HOLM (MP)	45
Anf. 163 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 164 JOHNNY SKALIN (SD).....	45
Anf. 165 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	45
Anf. 166 ORDFÖRANDEN.....	45

2011/12:23

17 februari
